

TAMSALU AJALEHT

Nr 1 Jaanuar 2007

Valijad saavad valida viies valimisjaoskonnas

Tamsalu valla valijad saavad valida viies valimisjaoskonnas: Tamsalu linnas, Sääse alevikus, Vajangu, Assamalla ja Porkunis külas.

Vastavasisulise määruse Riigikogu valimiste läbiviimiseks võttis Tamsalu vallavalitsus vastu k.a 8.jaanuaril.

Valimisjaoskond nr 1 on Tamsalu valimisjaoskond, mille hääletamisruum asub Tamsalu kultuurimaja ruumes aadressil Sõpruse 3 Tamsalu linnas. Tamsalu valimisjaoskonna piirkonda kuuluvad Tamsalu linna territoorium ja Alupere, Araski, Kaeva, Naistevälja, Savalduma, Uudeküla külad.

Valimisjaoskond nr 2 on Sääse valimisjaoskond, mille hääletamisruum asub Sääse lasteaia ruumes Sääse alevikus. Sääse valimisjaoskonna piirkonda kuuluvad Sääse alevik ja Loksa, Metskaevu, Põdrangu, Sauvälja külad.

Valimisjaoskond nr 3 on Vajangu valimisjaoskond, mille hääletamisruum asub Vajangu raamatukogu ruumes Vajangu külas. Vajangu valimisjaoskonna piirkonda kuuluvad Aavere, Järsi, Kerguta, Kuie, Kursi, Türje, Vajangu, Võhmuta külad.

Valimisjaoskond nr 4 on Assamalla valimisjaoskond, mille hääletamisruum asub Assamalla raamatukogu ruumes Assamalla külas. Assamalla valimisjaoskonna piirkonda kuuluvad Assamalla, Koiduküla, Koplitaguse, Kullenga, Lemmküla, Vadiküla, Võhmetu.

Valimisjaoskond nr 5 on Porkuni valimisjaoskond, mille hääletamisruum asub Porkuni Kooli ruumes Porkuni külas. Porkuni valimisjaoskonna piirkonda kuuluvad Järvajõe, Kadapiku, Porkuni, Piisupi, Vistla külad.

Vallavalitsuse 8.jaanuari k.a määrus nr 1 kehtestas ka eelhääletamise koha ja valimisjaoskonna neile, kelle elukohta aadress on antud valla täpsusega.

Väljaspool elukohta saab hääletada eelhääletuse päeval valimisjaoskonnas nr 1, mis asub Tamsalu linnas aadressil Sõpruse 3 (Tamsalu kultuurimaja). Hääletajad, kelle elukoht Tamsalu vallas on märgitud valla täpsusega, saavad hääletada samuti samas valimisjaoskonnas nr 1.

Loe Tamsalu Ajalehe vahel Porkuni teemalist vahelehte!

Ostan asfaltteega piirneva kinnistu (vähemalt 4 ha). Evely 56 643 306.

Tamsalu Ääsi tänava kodanikke, kellelt on ajavahemikul 7.-8.detsembril 2006 varastatud kodutehnikat, palume võtta ühendust politseiga telefonil 33 72 198. Politsei on saanud kätte varastatud asju, mille hulgas võib olla ka teie omi.

Ehitusprojektid eraisikutele. Väga hea hinnaga kõikide hoonete ja abihoonete projektid, joonised ja mõõtmised ehitusloa taotlemiseks omavalitsusele. Saunad, kuurid, garaaxid jne.

Kontakt: 58 618 878

Otsime toitlustajat Tamsallu Edelaraudtee raudteejaama. Rendihinnad väga soodsad. Info Toomas Uudeberg 50 50 992, 32 28430

Reklaamihinnad Tamsalu Ajalehes

Vastavalt Tamsalu vallavalitsuse korraldusele nr 67 21.02.2006.aastast kinnitas vallavalitsus alates 1.märtsist 2006 järgmised reklaamihinnad Tamsalu Ajalehes reklaami avaldamise eest: reklaami suurus 1 lk - 400 krooni, reklaami suurus 1/2 lehekülge - 200 krooni, reklaami suurus 1/4 lehekülge - 100 krooni, reklaami suurus 1/8 lehekülge - 50 krooni, reklaami suurus 1/16 lehekülge - 25 krooni.

Valimiseelsed poliitilised reklaamihinnad on kahekordse suurusega.

Toimiv klaster tõstab firma konkurentsi võimet ja piirkonna mainet

Pandivere arendus- ja inkubatsioonikeskus (PAIK) korraldas jaanuari keskel ettevõtjatele suunatud klastriteemalise seminaride sarja. Seminarid toimusid eri paigus ja kolmes erinevas valdkonnas – puidu-, metalli, põllumajandusklastris.

Kokkuvõtval seminaril Tamsalus kiitsid kõik kohaletulnud Pandivere arenduskeskuse väärt algatust. Kahjuks oli ettevõtjaid osalemas vähe.

Toimunud seminaride suurimaks plussiks pidas Ülo Kannelmäe A&L Managemendist ennekõike altpoolt tulevat initsiatiivi ja seda, et suudeti leida nn ankurettvõtted, kelle ümber edaspidi klastreid arendada.

Aivar Niinemäe sõnul ettevõtja ilmaasjata välja ei tule - talle peab olema midagi pakkuda. Kas oli põhjus pakutavas – klatri teema on tuttav vaid osadele ettevõtjatele, kes ise otsapidi klastritegevuses sees, ei olegi selle jutu eesmärk arutada. Paljudele osapooltele, rääkimata laiemast avalikkusest, on aga klaster ja sellest saadav kasutegur veel üsna udune. Sellest nüüd juttu teemegi.

Mis siis on klaster?

Mõisteid on mitmeid. 90-aastate lõpul sai majandusteadlastele selgeks, et erinevaid majandusprotsesse kirjeldades ei piisa ainult tööstusharude kitsast sektoraaalsest analüüsist, vaid arvestada tuleb ka paljude teiste elementidega, mis tööstusharu mõjutavad.

Klaster majandusteaduses tähendab Michael Porteri järgi geograafiliselt lähestikku paiknevate ühe valdkonna tootmisele spetsialiseerunud ettevõtete ja institutsioonide (üliskoolide, agentuuride, kaubanduskodade jt) kooslust, mis teeb koostööd ja samas konkureerib sisemiselt.

Viimastel aastatel on klatriarendus plahvatuslikult kasvanud kogu maailmas. Ülo Kannelmäe A&L Managemendist tõi näiteks Soome, kus suudeti paljuski tänu koostöövõrgustikele ja klastritele omaaegse N Liidu turu ärakukkumise järel vaid poolteise aastaga oma majandus lää-

ne turule ümber orienteerida. “Klatriarendus on Soomes riiklik prioriteet,” ütles Ülo Kannelmäe.

“Koostöövajadus tuleneb infoühiskonnast, globaliseerumisest, vajadusest olla üha tihenevas konkurentsi konkurentssõimelisemad. Ressursid ja hinnad kallinevad, tellijate ootused kvaliteedile, hinnale ja täpsusele aina kasvavad. Samas on järjest vähem aega tellimuste täitmiseks,” rääkis koostöövajadusest Eesti Masinatööstuse Liidu juhatuse esimees Jüri Riives.

Ta tõi näiteks tavalise 50-60 töötajaga ettevõtte, kus ettevõtte “aju” moodustavad lisaks ettevõtte juhile üks arendus-, üks turundus- ja üks tootmisjuht. Selle meeskonna teadmisest jääb tänapäeval väheseks võtmaks vastu sisulisi otsuseid.

Nii kummitab ühelt poolt ettevõteteid nende väiksus, teisest küljest vajavad Eesti ettevõtete juhid tõsist majandusalast koolitust, leidis ka EASi direktor tehnoloogia arendamise alal Madis Võõras.

Olemaks konkurentsivõimeline, on tungivalt vaja tegelda võrgustike ja klatriarendusega, nentis Jüri Riives.

Oluline on klatriarendamisel luua esmalt regionaalne koostöövõrgustik, kuhu on kaasatud avalik ja erasektor, MTÜ-d ja kõik teised, kes on huvitatud regiooni arengust. Ega's asjata öelda, et piirkonna hea maine on esimene investorit meelitav tegur.

Tugevate firmade järgi teatakse ka regiooni. Nii on Rakverele on aastaid tuntust toonud Rakvere lihakombinaat.

Klatriarendamise altpoolt tuleva initsiatiivi näiteks tõi Jüri Riives Viljandi metallitööstuse koostöövõrgustiku. Selle ellukutumine on toonud neile edu. Areng on kolmel viimasel aastal olnud lausa hüppeline.

Ants Arukuusk nentis, et Tamsalu EPT on püüdnud klatriit arendada, kuid eriliste tulemusteta. Suurima puudusena tõi ta välja inseneride nappuse, mis tuleneb insenerieriala vähesest populaarsusest noorte hulgas. Siit tu-

leb üks eluline koostöövajadus kutseharidusasutuste ja ettevõtete vahel, et kutset andev kool õpetaks välja neid, kelle järele vajadus on, leidis ka Madis Võõras EAS-st.

Seminaridel toodi välja ka vajadus alustada kutsenõustamisega juba lasteaias või siis hiljemalt algklassides. Meil aga koolid omavahel ei suhtle, selle asemel käib kooli ellujäämise nimel iga õpilase pea pärast konkurents.

Ainult koostöös saab ellu viia suuremahulisi arendusprojekte, millest üksikute ettevõtete jõud üle ei käi. Suuremahulisi arendusprojekte eelistab ka EL ning ka EAS.

Kust alustada kohapeal?

Jüri Riives andis kohalolijale selle kohta oma retsepti. Esimeses etapis tuleb saada läbilõige kohalikest võimalustest. Kaardistamise järel on vaja teha analüüs, mille käigus tuleb selgeks saada, kas alustada piirkonna maine tõstmisest või 2-3 ettevõtte ülesupitamisest. Edasi tuleb määratleda ülesanded, vastutajad, tähtajad, samuti algse rahasüsti vajadus ja võimalus, näiteks EAS-st, Interreg programmist vms.

Tea Danilov Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist rääkis, et ministeeriumil on kavas välja töötada klatrikoordinaatorite koolitamisprogramm, esialgu küll pilootprojektiina.

Madis Võõras tõi näiteks, et klastrite suurust väljendatakse teinekord ka ajas, et väärtustada suhtlust ja kommunikatsiooni. Klaster peaks tema sõnul mahtuma ühe tunni autosõidu kaugusele. Suurusest olulisem on siiski toimivus ja saadav lisandväärtus ettevõtjatele.

Ida-Virumaa tööstuspargid on näide regionaalsest klatriist

Konkreetselt näite, kus erinevad osapooled ühe laua taha saadi ja otsustati ühiselt asuda tööstusalasid turustama, tõi SA Jõhvi tööstuspargi juhataja Teet Kuusmik.

Ida-Virumaa kuue tööstusala eesmärk on meelitada haritumat tööjõu-

du vajavaid ettevõtteid. Tööstusalade vajaduse Ida-Virumaal tingis kõrge töötuse tase, madalad palgad, tootmisettevõtete vähene koostöö ning infovahetuse madal tase, puudulik tööstussektori planeerimine, oli palju vabu rakendamata ressursse, aga ka regiooni halb maine.

Keskuse käivitamiseks panid 2004.a sügisel oma toetava õla alla Kiviõli, Püssi, K-Järve, Jõhvi, Sillamäe, Narva linn, Ida-Viru maavalitsus ja ettevõtluskeskus.

Ühine turundus annab suurema konkurentsieelise sihtturgudel ja vähendab sisekonkurentsi. Koos on odavam ja mõjusam, saab ellu viia suurema mõjuga arendusprojekte.

Juba praegu on Kuusmiku sõnul näha paremat koordineeritust, tööstusalade spetsialiseerumist (konkureerimise asemel). Käib aktiivne osalemine ka töötajate ettevalmistamisel - üks kutsekool on toomas oma tootmisbaasi tööstusalale, et olla ettevõtjale lähemal.

Valminud on tööstusalade turundusplaan aastani 2010 (loe ka www.ivia.ee).

Tänaseks on jõutud sinnamaale, et tööstuspark ehitab ka tootmishooneid pangalaenude abil.

Tööstusalade eesmärk Soomes on kinnistada piirkonda ettevõtlust. Tööstusala ei tähenda ammu enam territooriumi eraldamist, vaid kõiki kommunikatsioone, angaaride, hoonete, üha enam ka laborite olemasolu.

Madis Võõras EASist ütles, et pole vaja oodata riiklikku initsiatiivi tööstusalade väljaehitamiseks. Ta oli enne Tamsallu tulekut uurinud ka Lääne-Viru omavalitsuste kodulehti, kust ta leidis kõike muud, v.a teavet tööstusalade kohta. Meeldiva erandina tõi ta välja Tamsalu.

Parim reklaam paikkonnale on edukas ettevõtte, kvalifitseeritud töötaja ja hea töökeskkond

Eesti Masinaehitajate Liidu arendusdirektor Aleksei Hõbemägi tõi näite Soomest, kus iga väiksemgi metalliettevõtte teeb koostööd teistega: ühiselt soetatakse kallis pinn, tehakse ühisturundust, käiakse messidel.

Ta tõi Soome metallitöötlevate ettevõtete edukuse faktorid, mis koostati ettevõtete küsitluse põhjal.

87% vastanuist pidas edukuse ta-

gamise kõige olulisemaks teguriks kompetentsust, erioskusi, spetsialiseerumist, tootlikkuse kasvu. Selleks on vaja nende arvates sihipärasust, põhjalikkust, asjatundlikkust ning sügavat huvi oma töö vastu.

Samapalju ettevõtteid pidas oluliseks toodangu konkurentsivõimet, mille tagab kvaliteet, hind, tarnekindlus ja arenguvõime.

Ettevõtlikkus ja innovaatilisus on oluline 65% ettevõtete arvates. Siin töid ettevõtjad teguritena välja tugevad baasteadmised ja -oskused, uute lahenduste leidmine. Töötajad, kes teevad n-õ ratsettepanekuid, saavad selle eest ka vastavalt premeeritud.

Efektiivseks müügitöök ja marketingiks, mis on oluline 80% vastanute arvates, on vaja tunda tellija vajadusi, saavutada tuntuks, osata võõrkeeli, teha aktiivset müügitööd, käia messidel. "Just müügitöös jääb eesti ettevõtja tihtilugu hätta, kuna ta ei valda võõrkeeli," selgitas Hõbemägi.

55% pidas oluliseks ettevõtete koostööd – ühisoste, turundust, spetsialistide koolitust jms.

Innovatsioonijuhtimisega on Eesti Euroopa innovatsiooni paremusjärjestuses ühes ringis Bulgaariaga. "Oleme nüüd järelejäudjatele järele jõudnud," nentis EASi direktor tehnoloogia aren-

Klastrid stimuleerivad mõju:

Parem töötajate- ja partnerivalik
Ligipääs spetsiifilisele informatsioonile

Toetus innovatsioonile ja täiendavus, pidev tootmisprotsessi arendamine

Ligipääs institutsioonidele ja avalikele hüvistele

Parem motivatsioon ja tulemuste hindamine

Uute töökohtade loomine

Suurem tootlikkus läbi uute pakkujate, tootjate, oskuste ja informatsiooni

Parem kvaliteet. Firmad, töötades klasteris sees, suudavad paremini vastata klientide soovidele

Regiooni maine kasv

damise alal Madis Võõras.

Aleksei Hõbemäe arvates on meie parim reklaam meie edukad, nõutavad toodangut valmistavad, kaasaegsete tootmisvahenditega ja tehnoloogiaga varustatud ettevõtte ja nende kvalifitseeritud, tootlikku tööd tegev ja vastavast tasustatud töötajaskond ning hea töökeskkond.

Klaster on üks võimalus selleni jõuda.

Kokkuvõtte seminaridest tegi Hilje Pakkanen

Pangabuss

**Pangabuss peatub Tamsalu kultuurimajas
30.jaanuaril, 13. ja 27.veebruaril kella 9-10.**

Olete oodatud!

Lähevad nooremad, tulevad vanemad

1.jaanuari seisuga elas Lääne-Viru rahvastikuregistri andmeil Tamsalu vallas 4471 inimest ehk 173 vähem kui 2005.aastal. Tamsalu linnas elas 2586 inimest. Elanike arv vähenes kõige enam Tamsalu linnas - 76, Säse alevikus - 35 ja Vajangul -28 inimese võrra. Väiksemate külade elanike arv aasta jooksul püsis enam-vähem samal tasemel, Vistlas, Türjel, Sauväljala, Metskaevul ja Naisteväljal isegi veidi kasvas.

Naisi oli nimetatud seisuga vallas 2373, mehi 275 võrra vähem ehk 2098.

Kuhu kadus vallast ühe tubli küla jagu inimesi? Möödunud aastal sündis vallas 30 ja suri kokku 72 inimest, mujale lahkus 27 inimest. Peamine põhjus rahvastiku vähenemises on madalal sündivusel. See ei saagi edaspidi palju tõusta, sest sünnitamiseas naiste arv väheneb pisitasa, ent järjekindlalt.

Maavalitsuses nüüd juba kolmandat korda läbiviidud rahvastiku põhjalikumad uuringud on näidanud, et aktiivsemad lahkujad ongi uuritud aastail olnud noored naised. (Vahemärkuseks, et üleriigiliste uuringute põhjal on naised ümbritseva suhtes kriitilisemalt meelestatud juba üsna varasest ajast peale. St, et noorte maale meelitamist tuleb alustada maast-madalast ja tüdrukutest!)

Ka 2006.aasta andmed kinnitavad seda: 18-23aastaste vanusegrupis saabus Tamsalu valda kokku 9 meest-naist, lahkus aga 26, kellest koguni 23 olid naised. On kindlaks tehtud, et selle vanusegrupi andmeid moonutavad mitmed soodustused, mistõttu elukoht registreeritakse sinna, kus inimesele on kasulik. Üheks selliseks soodustuseks on (üli)õpilaste ühistranspordikompensatsioon. Oma mõju elukoha registreerimisele avaldab ka kohaliku omavalitsuse sünnitoetus jm toetused. Vanem vanuserühm on ses mõttes tõsem. 24-45-aastaste vanusegrupis saabus möödunud aastal valda 20 meest ja 20 naist, lahkus aga 26 meest ja 30 naist. (NB! neis rändearvudes pole arvestatud detsembrikuus Soome tööle läinud inimeste väljaregistreerimist, mis Tamsalu mail oli 70 ümber.)

Peamised tõmbekeskused tamsalulaste jaoks, aga läänvirulaste jaoks on Tallinn-Harju ja muu Lääne-

Virumaa. Palju minnakse Rakvere lähialdadesse, kus eluruum odavam kui Rakveres, samal ajal aga hea ühendus linnaga olemas.

Eraldi vaadeldav vanusegrupp rändeuuringus olid ka pensioniealised, kontrollimaks püstitatud hüpoteesi, kas on nii, et noored lahkuvad linna ja vanemad inimesed kolivad linnast maale. Tamsalu valda saabus 2006.a mujalt kokku 13 ja lahkus mujale üheksa 64-aastast ja vanemat inimest. Ehkki see number pole valla jaoks iseenesest suur, on sama trend täheldatav ka maakonna teistes omavalitsustes.

Valla tulubaasi üksikisiku tulumaksu laekumise näol selline liikumine muidugi ei suurenda. Esiialgu pole sest suuremat ka mitmesuguste teenuste osutajaile, kel n-ö klientide arv ei vähene, nagu kommunaalteenused, tervishoiuasutused jms.

Valla eelarve muudab rahvastiku vähenemine ja vanuseline koosseis aga aina pingelisemaks: väheneva rahvarvu juures tuleb suuta ülal hoida lasteaedu ja koole, noortekeskusi, spordisaale ja klubisid ning tegevusi ja töötajaid neis, korrastada teid ja tänavaid, arendada sotsiaalhoolekannet ja üldist elukeskkonda. Samal ajal soo-

vivad eakad õigustatult, et neilgi oleks oma kooskämiskohad - päevakeskused.

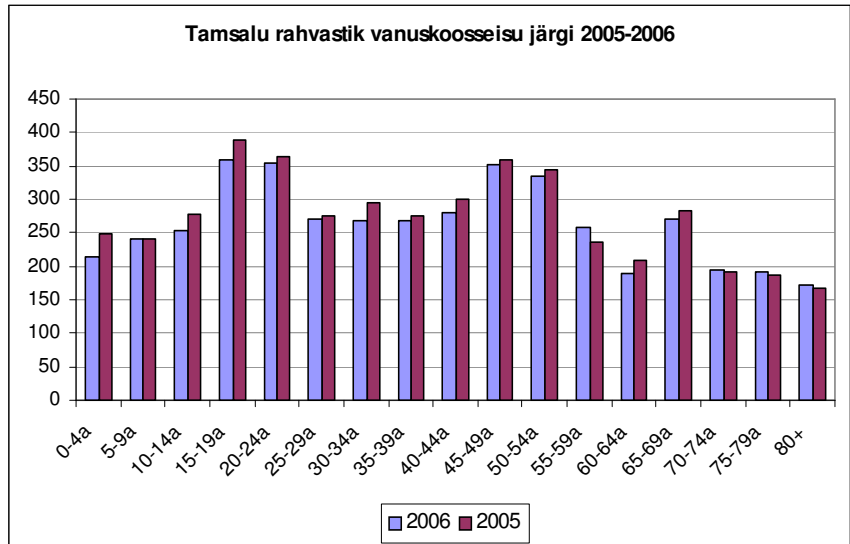
Töökäte lahkumine mujale muudab pingeliseks ka ettevõtete elu.

Just rahvastikunumbrid näitavad selgesti, et lihtsast euroraha pumpamisest piirkondadesse jääb väheseks. Kas rahvast tuleb juurde, kui näiteks oluline objekt, nt kool saab remondiks 10 miljonit krooni? Vaevalt. Kuid kohaliku rahva jaoks on elukeskkonna paranemine suur asi. Samas kui kiire ja paindlik busiühendus, mis on üks olemise või minemise tegureid, sellest veel ei parane.

On selge, et kohalik sotsiaalne infrastruktuur vajab optimeerimist ehk vastavusse viimist kohalike oludega niipalju, kui võimalik. Teisest küljest vajame ka muutusi seadusandluses. Ka Eestis tuleks ükskord ometi vastu võtta seadus, mis maksustaks sarnaselt teiste Euroopa riikidega inimesi nende reaalse eri elukohtades viibitud aja alusel. Sellest võidaksid ennekõike puhkepiirkonnad. Kuid sellest võidaksid ka Tamsalu-sugused vallad, kuhu inimesed liiguvad vaikuse ja puhtama elukeskkonna järele.

Hilje Pakkanen

Tamsalu vallas sündis 2006.aastal 30 last - 11 poissi ja 19 tüdrukut. Poistele pandud nimenäited: Edvard, Maik, Jako, Ragmar, Ruben, Gennet-Rait, Marten. Tüdrukutele pandud nimenäited: Kädi, Sofia, Liselle, Kamilla, Stellah, Jessika, Maribel, Susanna, Kirke.

Sääse lasteaia tagasivaade aastasse 2006

Oleme kõik õnnelikult uude aastasse jõudnud ja õppeaastast on pool läbi saanud. Vaheajal uniseks jäänud lapsed on üles ärrganud ja sagimist jätkub nii koolis kui lasteaias.

Meie lasteaed muutub iga aastaga järkjärgult kenamaks, ikka nagu treppi mööda üles. Meile see meeldib. Nii saame me mõelda kõik pisidetailideni läbi ja siis oma soovid ehitajale edasi öelda. Siiani on nad meiega ja meie nendega rahul olnud. 2006/2007. õppeaasta alguseks said remonditud kabinetid, fuajee, pesupe-

Need ruumid on tänu töötajate fantaasiale ja ehitajate osavatele kätele, saanud imeilusa näo. Loomulikult ei puudu neist uus mööbel.

Järgmisel trepiastmel on momendil tühjalt seisvad rühmaruumid, pooleli jäänud koridor, rühmaruumide katusealused ja köögi elektrisüsteem. Viimasele astmele tahame jõuda 2009.aastaks.

Selleks ajaks peaks maja saama nii seest kui väljast ilusaks.

Meie ühiseid pingutusi on märgatud ka kaugemal. Nimelt saime me 2006.a peaminister Andrus Ansipilt Kauni Eesti kodu tänukirja ja mastivimpli. Heiskasime selle koos lastega õppeaasta esimesel päeval.

Sügisest talveni on meil toimunud peale õppimise ka hulga huvitavaid üritusi. Sügise sünnipäeva tähistasime tänavu koos looduspäevaga. Õpetajad valmistasid ette toreda näidendi, millele järgnesid mängud looduses. Tuli otsida, leida ja ülesandeid lahendada. Põnevust oskas pakkuda päris seeneke, mis oli oma kübara mullakamarast just sel päeval välja pistnud ja oli täpselt samasugune kui ühe õpetaja näidendikostüüm ja kasutatav dekoratsioon. Algul tundus, et see on sinna pandud, aga oh imet, loodus oli selle meile kinkinud ja otse lavale. On, mida mäletada!

Kuna vallal oli sügisel sünnipäev, siis tähistasime perepäevana koos nii lei-

va- kui vallapäeva. Igatahes oli südamlilik ja tore pidu.

Mardipäevgi pugus isadepäeva rüppe. Sai maskis saalis oldud ja pärast koos isadega meisterdatud ning kooki maitstud. Tore oli vaadata, et isad leidsid laste jaoks aega ja olid nendega ühiselt töötades põnevil ja hoos. Eks isadelgi meeldi vahel laps olla!

Jõuluhommikud olid meil sel aastal luulelised. Luuletusi lugesid nii lapsed kui ka õpetajad. Need hetked panid hinge helisema.

Elevust tekitas teist aastat korraldatud jõululaat. See näitab, et meil on palju tublisid lapsevanemaid. (Järg lk 13) (Algus lk 6) Oli tehtud käsitööd, hoidiseid, küpsetisi ja jõulukaunistusi.

Hea oli asju välja ladudes kuulda, kui õpetajad tagasihoidlikult ütlesid, et need asjad on meie oma tehtud. Sel aastal meeldis küllastajatele eriti teetuba. Sai mõnusalt istuda, juttu ajada, vahepeal vaadata, et mida võiks veel osta. Tuhat tänu lapsevanematele, kes algul asjad laadale tõid ja siis ka ise ostjateks olid! Saadud raha eest ostame lastele mänguasju.

Jõulupeod aitas meil tänavu läbi viia nukuteater Nipitiri. Etendus, mida neil tuli kaks korda mängida, oli nii lustakas, et kaasas lapsevanemadki, rääkimata lastest, kes sulandusid sellesse täielikult. Meeldiv oli seegi, et lapsed said koos nukukudega jõululaule laulda. Loodan, et lastele jääb sellest kaunis mälestus.

Suhtlemine toimub meil ka Tamsalu lasteaiaga Kröll. Nemad käisid meil

semisruumid, abitoölise ruum, kokkade puhkeruum, personali tualettruum ja pool koridorist. Kõige rohkem on muutust märgata pesupesemistoas. Seal on nüüd ka põrandaküte, et saaks pesu kuivatada. Ostsime uued pesupesemismasinad. Septembrikuu lõpuks said oma pesasse tagasi minna meie kõige väiksemad – sõimelapsed.

Siberlased käisid koos

*See Siberisõit nii kole, nii hirmus,
veel hirksam kui sunnitöö sõit,
mida väikesed lapsed
ja surevad raugad
loomavaguneis algasid kõik.
(salm küüditatute laulust)*

Möödunud aasta 13. detsembril said Tamsalu muuseumis kokku represseeritud. Kavandasime kokkusaamist juba ammu, kuid mitmete asjaolude tõttu lükkus ikka edasi. Ka seekord ei olnud meid just palju kohal, vaid seitse, kuid kokkusaamine oli tore. Tänu Halliku perefirma ja muuseumirahvale oli kaetud kene kohvilaud.

Rääkisime küüditamisest, oma elust Siberis ja sellest, kuidas on läinud pärast tagasipöördumist kodu-

maale ning vaatasime kaasavõetud fotosid. Veidi oli juttu ka represseeritutele ettenähtud soodustustest. Leidsime, et on vaja käia koos, olla üksteisele toeks ning tunda rõõmu, et oleme ikka veel olemas.

Otsustasime kanda hoolt selle eest, et noorem põlvkond teadvustaks, milliste eluhammasrataste vahelt oleme läbi käinud.

Tamsalu muuseumis on juba mõni seda teemat puudutav raamat ja ka õpilaste uurimistöid nende vanavanemate saatuse kohta. Poleks paha, kui saaksime kokku materjale kõigi oma vallast represseeritute või pärast kodumaale naasmist siia elama asunute kohta.

Väga paljud eakad saatusekaasla-

sed on juba manalateele läinud. Ehk on neil noori järeltulijaid, kes valmis esivanemate mälestust jäädvustama. Ka on muuseum tänulik iga eseme eest, mis selle perioodiga seotud ja millest pole kahju loobuda. Teretulnud on ka päevikud, laulikud, salmikud, miks mitte ka kirjad, fotod jms. Viimastest on võimalik teha koopiad ning originaalid tagastada.

Järgmise kohtumise kavatseme korraldada 28. märtsil. Kõik saatusekaaslased ja asjasthuvitatud on tere- tulnud.

Oleks väga tore, kui nii mõnigi saatuse keerdkäik oleks juba paberile pandud. Muuseumis on meil oma sahtel, kuhu võib jätta materjale, teateid, küsimusi/arvamusi ja kus on infot meie tegemiste kohta.

**Kokkutulnute ja TMSS nimel
Malle Annus**

Muusika on kõigi jaoks. Alustame beebimuusikast

Beebikoolid võivad üha enam populaarsust, ja õigustatult. Kõige kiiremini areneb laps esimesel eluaastal, ka tema musikaalsus. Lapsega tegelemine loob rõõmsa meeleolu, mis soodustab tema emotsionaalset arengut. Läbi muusika ja mängu saame aidata kaasa lapse kehalisele arengule, kõne arengule, kujundada tähelepanuoskust ja keskendumisvõimet. Kuna lapsel kõne puudub, on muusika heaks suhtlemisvahendiks lapsega.

Alustasin oma beebikooliga kaheksa aastat tagasi Tamsalu kultuurimajas. Kuigi maja oli siis veel külm, ei peletanud see emmesid koos beebidega kultuurimajast eemale. Puhurid ja soojad südamed võimaldasid seda ilusat tööd teha. Säravad silmad ja kilked olid selle kinnituseks.

Esimesed beebikooli lapsed käivad juba algklassides: Merlin, Dajana,

Helen, Teele, Kert-Taaniel, Eliise, Riho. Tublid ja hakkajad lapsed ka koolis. Aastakese, mil ma olin töö Rakveres, hoidsid beebikoolil "elu sees" tublid emmed Eli Mätlik ja Kaja Hallik.

Tuleb tõdeda, et emmed oma tita- dega ei käi koos ainult muusika ja mängu pärast. Noortel emadel on tore vaadata ja võrrelda oma lapsi, kuulata häid mõtteid, vahetada kogemusi. Beebikoolis tekib tore sõpruskond, kellel on koos hea olla. Lihtsalt niisama beebikooli tundi tulemata ei jäeta. Noored emad on tublid ja kohusetundlikud, tulevad kohale olenemata ilmast või tujust. Lastevankriralli on pea igal neljapäeval Tamsalus.

Praegu tegutseb beebikool Krõlli lasteaias. Soe tuba ja hea aura on soodustanud kohalkäimist. Koos käime üks kord nädalas, neljapäeval kella

10–11-ni. Grupis on lapsed alates kolmandast elukuust kuni kahe aastani. Rühma suuruseks 8–10 last, tunni pikkuseks on 45 minutit ja see on jagatud kaheks osaks. Tähtis on ka kohvi- ja jutupaus.

Praegu käivad beebikoolis meie lasteaia lõpetanud emmed, kes on juba lapsena muusikast lugu pidanud – Geidi, Veronika, Triin, Kristi, Kertu. Rühmaõpetajad väidavad, et lapsed, kes on käinud beebikoolis, on julgemad ja tragimad ka lasteaeda tülles.

Milline on hea kasvukeskkond? Rõõmu täis ja huvitav. Rõõmus õpetaja = rõõmus laps. Meie majas on nii rõõmu kui huvitavat tegevust igale lapsele. Kõik see, mida inimene kogeb lapsepõlves, saadab teda terve elu. Kõikidest lastest ei pea saama muusikud. Tähtis on terveks eluks saadav huvi muusika ja kunsti vastu. Alustagem siis beebimuusikast.

Informatsiooni saate telefonil 58 14 33 43.

**Tamsalu lasteaia Krõll muusika-
õpetaja Andra Vaguri**

Märkavad inimest!

Nagu igas maakonnas, nii on ka Lääne-Virumaal tavaks, et korraldatakse kon- kursse parimate väljaselgitamiseks ja tunnustamiseks. Maavalitsuses tööta- mise üsna pika aja jooksul olen tähele pannud, et meil on maakonnas kohti, kust väga harva, kui üldse, kellegi kan- didatuuri konkursile saatmise väärili-

seks peetakse. On lausa öeldud, et meil polegi nii tublisid inimesi. Sellest on muidugi kahju, et inimesi enda kõrval ei märgata.

Tamsalu rahva kiituseks peab ütle- ma, et eelnev jutt õnneks nende kohta ei käi. Tamsalu rahvas peab vajalikuks - ja õigusega - anda ka teistele teada, missugused tegusad inimesed vallas toimetavad, mida korda saadavad. Kui

ka ühel aastal maakondlikku tunnus- tust kohe ei järgnegi, siis ega ta tulema- ta jää, igal ajal oma aeg.

See rõõmustab südant! Kes meist ei mäletaks oma raskeid katsumusi korda saates, kui hea tunne siis oli, kui keegi hea sõnaga meeles pidas või toetas. Soe sõna andis jaksu jätkata. Seda ongi vaja!

Hilje Pakkanen

PAENE PÄRL-PORKUNI

Igäihel on oma Porkuni

Porkunist on saanud viimasel ajal kuum magnet, kuhu on asja suurematel ja väiksematel huvilistel. Kes käib vaatamas tühjaks jooksnud järve, kel on asja tünnisõidule, kel paemuuseumisse, kes käib lihtsalt järve ääreset kaunist loodust nautimas. On ka neid, keda huvitab siinne ajalugu, legendid ja pärimused. Uuritud on ka kohaliku energiavälja, mis Porkunile veelgi põnevust lisab.

Allakirjutanul pole siinkohal mõtet hakata ette lugema kohalikele, mis kõik Porkunis on. Nii räägime paemuuseumi perenaise Ella Vikiga parem sellest, milliseid turiste eelistada turismi ohjamiseks, et loodus ja ka kohalikud inimesed rahvamasside käimise all ei kannataks. Loodusele parim on kindlasti, kui ta rahule jäetakse. Kas ka inimesele? Kauaks tema siia jääb, kui tööd kohapeal pakkuda pole?

“Rahvamassid ei tee loodusele head,” räägib Ella Vikk. Ta toob näiteks Piusa koopad, mis turistide hordide tõttu on ületanud taluvispiiri ja on nüüd ohus. Sama võiks rääkida mitme teise koha kohta. Ka Lahemaa on ülerahvastatud ja ületanud taluvispiiri.

“Turismi juures ei saa aluseks võtta ainsa näitajana kasumit ja küllastajate arvu ning eesmärgiks, täna olgu rohkem kui mullu. See on vastutustundetud. Vaadake, mis toimub Palmse mõisas,” toob Ella Vikk näites siitsamast Lääne-Virumaalt.

Ükskõik, mida siin ka ette ei võetaks, vaja on see hästi ja hoolikalt läbi mõelda. Praegu käivad uurimistööd, et selgitada, palju turiste suudaks Porkuni vastu võtta. Mullu külastas Porkuni ligi neli tuhat inimest.

Ühe võimalusena näeb Ella Vikk Porkunis keskendumist loodusturismile. Matkarajad on, võib ka teha Rõuge sarnase energiaraia. Rääkida paest, loodusest, lubada loodusest võõrdunud inimesel lihtsalt looduses olla. Selleks on vaja leida looduses see omapära, millega sihtotstarbeliselt turiste ligi meelitada. Selle “miski” eest saab küsida märksa kõrgemat hinda kui n-ö tavateenuse eest.

Suvel käisid Porkunis välismaised jalgratturid, kes eelistasid Porkuni asemel Väike-Maarjat üksnes seetõttu, et seal sai pesta. Seega on vaja kohta, kus oleks pesemisvõimalus, kohta, kust saab süüa. Ka looduses viibides armastab tänapäeva inimene mugavust enda ümber, tahab end pesta ega hakka endaga suurt toidumooni kaasa vedama.

“Porkuni järvejääl võiks talvel olla tore uisutamiskoht, kui keegi hoiaks jää lumevaba, seaks üles valgustuse ja koha, kus riideid vahetada ja teed juua,” lähen teemaga kaasa.

“Seep’ see on, et oleks koht... Vaja oleks ühte julget talunikku, kes siin asja eest vedama hakkaks,” on ka Ella Vikk nõus. Omal ajal on siin mitmeid hooneid tagastatud, need seisavad eestlaslikult kasutult - ise ei söö, kuid teisele ka ei anna.

Kes tuleb aga sellisesse kohta toitlustama, kui käijaid on juhuslikult ja siiski vähevõitu, et selle tarvis hakata oma raha matma? Nii on ikkagi vaja ehitada, investeerida.

Ella Vikk näeb vaimusilmas Porkunit loodusõhtute korraldamise kohana. Tornis asuv muuseum ei seda ei võimalda. Selleks on vajalik kooskõlmiskohta, mis võimaldaks tuua siia konverentse. Jne. Võiks lausa öelda, et igäihel on oma Porkuni - nägemus ja kogemus oma Porkunist.

Omad plaanid on ka valla. Nimelt on vallavalitsus algatanud Porkuni puhkeala väljaarendamiseks teemaplaneeringu, mille järgi plaanitakse Porkunisse kahe elamupiirkonna rajamist, rollerirada, linnuvaatlustorni, lautade asemele parkimisplatsi, välikino, toitlustuskohta, kämpingute ja telkimiskohti, observatooriumi taastamist jm. Selleteemaline avalik arutelu toimub 26.jaanuril kell 14 Porkuni koolis.

Seni võtab Porkuni vastu külalisi. Hiljuti käis kolm bussitait Looduse omnibussi rahvast Porkunit uudistamas. Seejärel TV3 võttegrupp eesotsas Raoul Suvega, kel mõte siinne aja- ja kultuurilugu filmilindile talletada. On ju, mida vaadata. Ja ka järv otsustas lõpuks ka vee enda sisse jätta.

Hilje Pakkanen

Üks pärlike kodumaa kaunist keest on Porkuni väljade vahel

Meida Lango “Porkuni valss” 2001

Saateks

Paemuuseumi juhataja Ella Vikk on kogunud hulgaliselt materjali paest ja Porkunist, Porkuni loodusest ja ajalooost, millest ühe osa käesolevas lehes ka avaldame.

Ta ise on selle kohta kirjutanud järgmist: “Siin on palju väärtuslikku ja ilusat, mida võiks nimetada lausa magnetiks. Porkunis on Lemmu muinaslinnuse arvatav keskus, ordulinnuse asukoht, mõisaaegne loss, milles kolmveerand sajandit töötas kurtide kool, järv, mis algselt oli Valgejõgi, ujuvad saared ja maailma geoloogidele tuntud Porkuni lade. Siin toimus II maailmasõja lõpul ajalooline venna-tapulahing. Praegu toimuvad Porkunis tünnisõiduvõistlused, pillar ja ümberjärvejooksud. Porkuni on saanud Tamsalu valla suviste ürituste keskuks. Porkunit väärtustavad loodus, ajalugu, geoloogia, pärimusliku kultuuri mälu, mida kandsid ja kannavad endas siin elanud ja elavad inimesed ning nende alateadvusse „peitunud“ mälestused. Porkuni on olnud kirjanduses kajastatud lugude inspiratsiooni allikas.”

Head Porkuni avastamist!

Muuseum on avatud 2. maist 30. septembrini iga päev kell 11–18. Talvisel hooajal külastus kokkuleppel helistades telefonil 51 44 836 või 329 3881.

Isepäine Porkuni järv

*Mis valgus sääl Porkuni tiigi pääl
käib heitlevalt üles ja alla,
veeroosest suvel ja talvel jääll
kui põlev süda lõõb valla?*

M.Under "Porkuni preili"

Kui Pandivere kohal lainetas meri

Porkunit tutvustades peaks alustama aga päris algusest – maismaa kujunemisest miljoneid aastaid tagasi, mil koos Eesti kujunemisega moodustus Pandivere kõrgustik. Asub ju Porkuni Pandivere võlvi keskel.

Umbes 500 milj. aastat tagasi laius nüüdisaja Pandivere kõrgustiku kohal meri. Mere põhja kuhjusid mitmesugused setted, ka väga erineva iseloomuga lubjasetted. Viimased muutusid pikapeale kihilisteks lubjakivimiteks – lubjakiviks. Viimaste aastamiljonite jooksul kerkis maakoos Pandivere kõrgustikus suhteliselt kõrgele. Kõrgustiku kujunemisel tekkisid tektoonilised püstlõhed (K.Orviku). Mõõda pealiskorra püstlõhesid alla valgus vesi aga lahustas tuhandete aastate jooksul paekivi ja tekitas varjatud karstivorme: maa aluseid uurdeid, lõhesid, kanaleid, pragusid, karstilehtreid jt. Kõrgustiku suhteliselt madala põhjavee taseme tõttu olid ja on ka praegu soodsad tingimused pinnasevee neeldumiseks ja allikatena välja voolamiseks. Lõhed paekivides on vett juhtivateks kanaliteks. Seega on Pandivere ala lubjakivimiteest koosnev ja õhukese pinnakattega kõrgustik, kuhu sadeveed on uuristanud tihedasti karstikäike.

Rikkalik veetaimestik viitab kinniskasvavale järvele

Pandivere kõrgustikul on põhjavesi surve all ja seetõttu on siin palju allikaid. Et põhjavesi tungib läbi mitmest aluspõhja- ja pinnakattekihhist, on ta lubjarikas. Sellest tekib soisematel aladel valge nõrglubja sadestus. Soistel aladel sadestus rohkesti ka soorauda, mille leiukoha näitasid kätte sootulukesed. Muistendites on need tulukesed muutunud aarete peidukohtadeks. Nõrglubja kiht on ka järvede põhjas. Samal ajal vette nõrguvad fosfor- ja lämmastikühendid soodustavad kõrgema taimes- tiku kiire arengu ja vetikate suvise vohamise, nn vee õitsemise. Mida rohkem vetikaid ja veetaimi järves kasvab, seda kii-

remini ta oma hukule läheneb. Sur- nud vetikad ja taimejäänused lan- gevad põhja, samal ajal tungivad kalda poolt veepiirile sootaimed, moodustades õõtsiku. Algab järve kinnikasvamine. Õõtsikkamar muutub aasta-aastalt paksemaks ja vajub allapoole, kuni lõpuks ulatub veekogu põhjani (A. Raukas). Seda protsessi võime näha Porkuni järves.

Salajõgi avaneb Porkunis

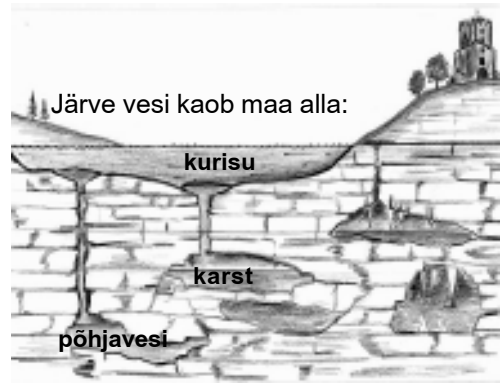
Pandivere kõrgustiku keskosas asub uni- kaalne metsarikas Neerutist tulev ooside ja järvedega maastik, mis ulatub Piisupi ja Porkuni ürgoruni. Seal on pikliku lameda põhjaga nõod, mis pärast kestvaid vihma- sadusid on vett täis. See on Porkuni- Lemküla järvestik. Põhjavee taseme tõus- tes tekivad neis nõgudes ajutised karsti- järved. Põhjavee taseme alanedes vesi neeldub ja järvenõod – Lemküla järved ja Assamalla luht – jäävad kuivaks. Maa- alu- ne veevool – salajõgi – avaneb taas Por- kuni järves. Järvedeaheliku tähtsamad osad lõuna poolt lugedes on Porkuni järv, Pii- supi järv, Sahnjärv, Ratasjärv, Võhmetu järv, Mardihansu järv, Lemküla järv ja Süsijärv. Peale nende on ahelas veel mitmeid väik- semaid järvekesi.

Kõik järved peale Porkuni järve on ajutised – täituvad kevadel karstivetest ja kuivavad suve teisel poolel. Järved aset- sevad kahel pool Porkuni vallseljakute ahelat. Need vallseljakud on moodustu- nud vana oru kohale ja nende kõrgus on paiguti kuni 25 m. Järvede nõod on mada- lad, enamasti põhja-lõunasuunalised ja moodustavad orud. Idapoolset ja suure- mat nendest nimetatakse Taani oruks.

Porkuni järv asub järvedeahelast 5 km lõuna poole ja on loode-kagusuunaline. Järv on karstitekkeline paisjärv. See tä- hendab, et ta saab oma vee tõusuallika- test. Allikad paiknevad järve kallastes ja järve põhjas. Porkuni järve põhjas olevad tõusuallikad on võrreldavad nõiakaevu- dega, mis põhjavee tõustes vett järve juhi- vad.

Porkuni on olnud Valgejõe säng

Algselt oli Porkuni järv Valgejõe säng, mis algas järve lõunapoolseimas otsas pulbit- sevatest allikatest. Porkuni järve vesi on

selge, lubjarikas ja liigivaese elustikuga. Porkuni järve pindala on 41,5 ha ja tema keskmine sügavus on 2,8 m. Järve kaldad on kohati kuivad ja kõrged, kohati aga soostuvad. Järve keskel on kõrge kungas- saar. Saarele viivad sillad ehk teetammid on muutnud veetaseme järve eri osades erinevaks. Paisutamisega on järv veetam- midega eraldatud neljaks veesilmaks. Suu- rim ja veetasemelt kõrgem on Suurjärv, millest voolab vesi Alumis- järve ja Aia- järve. Alumisest järvest eraldunud osa sai 1957.a nimeks Iiri järv. Porkuni järvest väl- ja voolav Valgejõgi on oma nimetuse saa- nud veekogu põhja settinud nõrglubja järgi. Piisupi külast läbi voolav valgepõh- jaline jõgi kinnitab seda. Järvevesi on sei- sev ja põhi kattunud muda- ning lubiainest läbiimbunud taimedega. Seega peabki muutunud veekogul olema jöenimetusest erinev nimi.

Miks järv aegajalt ära kuivab

2003.a kevadel sai nelja järve põhjas kui- va jalaga kõndida, sest vesi võttis kätte ja kadus. Seoses karstinähtustega on Por- kuni järv varemgi kuivaks jäänud. Järve kui- vades on tulnud kogu kalavaru uuenda- da. Ka 2006.a suvi ja sügis olid vihmavae- ne ja järv jäi taas tilgatumaks ning järje- kordselt hukkusid alles kolm aastat tagasi järve toodud kalad.

Porkuni järve täielik kuivamine ei ole seo- tud kohaliku inimtegevusega. Pandivere veenappuse põhjustajad on karstunud aluspõhi, väga kuivad suved ja sügised, ka kiirelt saabuv talv. Sellest tuleb põhja- vee taseme kõikumine äärmusest äärmu- ssesse (R. Perens). Ürglooduse Raamatusse on kantud Võhmetu-Lemküla-Porkuni karstijärvede ja ooside ala (V. Ranniku, M. Pomerants) ning Porkuni tõusuallikad Pandivere Riikliku Veekaitseala kataloo- gi.

Kuidas Jõeotsa külast sai Järveotsa küla

Aastaid tagasi ütles põline Porkuni mees Lembit Tiigimäe, et elame Jõeotsa külas. Siis tundus mulle, et naabrimees eksis nimetusega. Küllap tahtis öelda, et elame ikkagi endises Järveotsa külas. Nüüd, kui olen pikemat aega Porkuni paemuu- seumis töötanud, tean, et Jõeotsa küla nimi oli tõepoolest olemas ja et praegune järv oli kunagi jõgi.

Porkuni ajaloost

Taustaks

Virumaa on üheks Eesti varaseima inim-asustuse piirkonnaks. Umbes 8000 a tagasi sai Narva jõe org sobivaks elupaigaks kiviaja küttidele-kalastajatele. Umbes 3000 a tagasi laienes asustus uutele viljelusaladele. Asustuse eelista-tuimaks paigaks sai Puritse jõe org.

I aastatuhande II poolel rajati Eestimaale linnused, Ida-Virumaale Puritse Tarakal-las ning praeguse Aa lähedale Alulinn. Esiaja lõpuperioodil, 10.-13. sajandil tulid Ida-Virusse vadjalased. 18.02.1268 tungisid Virumaale novgorodlased vürst Dmitri ja pihkvä-lased oma leedulastest vürsti Dauman-tase juhtimisel ja põrkusid Rakvere lähistel ühe jõe ääres kokku Harju Viru ordu ja Tartu piiskopkonna vägedega (A.Ruusmaa).

Asustuse põhiraskus langes sel ajal en-diselt põhjaosale, siin kujunesid välja Askele ja Alutaguse muinaskihelkon-nad.

Viimased tuhat aastat on Virumaa aja-lugu täis võitlusi ja võõrvõimude va-hetusi

13. sajandi algul rüüstasid siniseid pai-ku saksa ristisõdijad. Taani valdused tekkisid Eesti aladel 13.saj. algul risti-sõdade käigus, kui taanlased vallutasid Põhja-Eesti alad ning saavutasid kont-rolli Harju-, Viru-, osa Lääne- ja Järva-maa üle. 1219.-20.a ristisid taanlased rahvast, siis tähendati üles ka külakoh-tade suurus. Taani võim püsis Põhja-Eestis üle saja aasta. 1346 müüs Taani oma valdused Saksa Ordule. Viimane kindlustas üle 200 aasta kestnud rahu-perioodi, mille katkestas 1558.a alanud Liivi sõda. 1561.a oma tegevuse lõpe-tanud Saksa Ordult võttis võimu üle Rootsi kuningriik.

1700.a alanud Põhjasõjas piirasid ve-nelased Narvat, kuid kuningas Karl XII juhitud Rootsi armee lõi lahinguväljal vene vägesid, aga Uusikaupungi rahu andis Eesti Vene keisririigi valdusse.

Vene revolutsioonide segaduses kuulu-tati veebruaris 1918 välja Eesti Vaba-riik, mille sama aasta varakevadel oku-peerisid saksa väed, kes jäid siia kuni 1918.a novembrini. Sama aasta no-vembris algas Vabadussõda Narva val-lutamise Punaarmee poolt. 1920.a. al-gas Eesti Vabariigi omariiklus.

Taani laevad käinud Soome lahest Porkuni alla välja

Vajadus uute elupaikade järele tõi inim-

asustuse ranni-kualadelt meie ajaarvamisele eelnenud aastatuhande lõpul ka Valgejõe orgu. Meie ajaarvamise al-guses tekkis uus asustusala Pan-divere kõrgus-tiku lõunanõlval. Moe ja Pandivere lõ-nanõlva vahele jääv Porkuni kivikal-me Tornimägi on veel arheoloogide poolt läbi kaevamata. Arvatavalt aga võis praegusel küngassaarel 13.saj. olla muinaslinn, Porkuni vana linnuse mäge peetakse Lemmu muinaskihelkonna keskuseks. Väljakaevamistega saaksid arheoloogid leida võimalikke tõendus-materjali oletatava asusatud paiga koh-ta.

Rahvapärimate järgi olnud Valge-jõgi 13.saj. nii veerohke, et Taani lae-vad tulnud Soome lahest Porkuni alla. Selle järgi nimetatakse ka Porkunist Võhmetu-Lemküla poole suunduvat orgu Taani oruks, mis on oma nime saanud jõe põhja kinni jäänud laevade jär-gi.

Kust Porkuni nime sai

Porkuni alad on kuulunud alates 1240.a Tallinna piiskoppidele. 1479.a ehitas Tallinna piiskop Simon von der Borch Porkuni järvest piiratud saarele kindlus-tatud lossi, mille nimi oli Borcholm. Sellest on saanud eestikeelne kohani-mi Porkuni.

Kivilinnus sarnanes laagerkastelliga. Kindlust piiras kõrge kivimüür, mille sisekülgedel asusid pikad ja kitsad ruu-mid, linnuse õuel olid aga piiskopile määratud kirik ning kaev. Peale värava-torni oli müüri nurkades ja küljel seitse torni. Säilinud ja ennistatud on värava-torn. Praegune II ja III korrus olid ehitatud nähtavasti vahimeeskonna eluruu-mideks.

Linnust kasutati piiskopi lauamõisana pisut alla saja aasta. Linnust on halla-nud veel mitmed piiskopid: Stephan Grube, Nikolai Roddendorp, Johannes IV Blankenfeldt, Arnold II Annebat.

Aastatel 1525-58 elasid siin Tallinnast välja saadetud dominiiklastest mungad. 1558.a oli linnus venelaste valduses ja purustati. 1561.a, mil linnus oli Rootsi kuninga valduses, viimane lammutati ja Rootsi revisjonikirjades seda enam

Viikingid Porkuni all

kindluse hulgas ei mainitud.

Edasi tuntakse Porkunit tavalise mõi-sana. 17.saj. algusest on Porkuni alad kuulunud saksa mõisnike suguvõsade-le nagu Tiesenhausenid, Ungern-Sternbergid, Baumgartenid, Essenid. Aastatel 1869-1920 valitsesid Rennenkampffid. 1870-74 ehitas Ludvig von Rennenkampff Porkunis-se esimese kivist häärberi, mida hakati Porkuni lossiks hüüdma. Ümbruskon-nas on näha paekivist mõisahoonetest valitsejama ja, tollakuuri, hobusetalli, reht, kuivatit, viinavabrikut, lautasid ja ulatuslikku osa aiamaa. Mõisaan-samblisse kuulub ka metsistunud park. 1920.a mõis riigistati. 1939.a lahkus E.v.Rennenkampff koos perega Eestist. Talle kuulunud maadele asutati 1940. a Porkuni sovhoos, mis sõja ajal kaotati ja hiljem taastati. 1952.a moodustati Porkunisse Põdrangu sovhoosi üks osa-kond. Kännuküllast moodustati 1949. aastal Porkuni kolhoos, mis hiljem lii-tumiste tulemusena ühines Väike-Maar-ja kolhoosiga ja on siiani säilitanud oma ajaloolise sideme Väike-Maarjaga. Porkuni linnuse kaevamistel 2006.a. sügisel selgus, et linnus oli võimsam, kui esialgu arvati. Välja kaevatud müü-riosad üllatasid arheoloogide oma mas-siivsuse ja materjali juhuslikkusega. Paekivi, mida linnuse ehitusel kasutati, hangiti Porkuni ümbrusest, mis polnud kohati kõige kvaliteetsem. Seega leiti põhjus, miks 1,5 meetri paksused lin-nusemüürid hävisid. (G. Toos, V. Kada-kas). Kavas on linnuse alusmüürid tule-vikus eksponeerida. Soovin, et arheo-loogid uuriks aastatuhandete jooksul esisadest mahajäänud radu ja jälgi edasi ega piirduks vaid linnuse tuvastamise-ga. Kuna piiskopi linnuse ainsas alles-jäänud väravatornis on Porkuni pae-museum, siis linnuse väljakaevamine ja alusmüüride eksponeerimine lisab muuseumile palju ajalooäärtust (R.Tell).

Porkunis on energiat

Alustuseks karstist

Eestis leidub palju vees lahustuvat lubjakivi, mistõttu võib siinmail sageli kohata mitmeid karstimoodustisi: langatuslehtreid, kurisuid, salajõgesid ja nõiakaevusid.

Pandivere karstiala iseloomustab maaaluste karstinähtuste suurem sagedus kui mujal Eesti karstivaldkonnas. Siin võib olla isegi üle 20 karstilehtri 1 km² kohta. Üheks suuremaks lõhede vööndiks Pandivere kõrgustikul on loodekagu-suunaline vöönd, mille kohale on kujunenud Valgejõe ürgorg. Maaaluseid karstivorme avaneb Pandivere kõrgustikul otse maapinnal ainult Savalduma karstiväljal ja mõnes paemurrus (Heinsalu, Ü.).

Energeetiline Porkuni – energiasambad Porkunis

Küllap on paljud meist tundnud, et mõnes paigas on lahedam olla kui teises. Ehk on nii mõnigi ammutanud endasse uut jõudu seljaga vastu puud toetudes või murul lesides. See, mis meieni hoovab, on maaenergia ning enesetunne sõltub sellest, kas tegu on hea või ebasoodsa energiaga.

Energiasambaks tänase päeva mõistes võiks nimetada kosmilise kiirguse voogu. See kiirguslik energiavoog on pea alati läbinud teatud osalise sügavuseni Maa litosfääri ehk maakoore ning oma teel suunda muutes uuesti väljunud kosmilisse ruumi ehk siis ka Maa atmosfääri (Parve, E.). Energiasambad on seega maakoorest vertikaalse paelõhe kaudu väljuv elektromagnetilise kiirguse vood, mis esinevad sageli karstialadel 50-80 sentimeetriste ringidena.

Järgnevalt on kirjutises kasutatud E. Parve artikleid ja kirju paemuuseumile.

Olenevalt läbitud kivimitest ja pinnavormidest või maakoore siseveetest on ka eri energiasammaste energeetilised mõjutused loomulikule looduskeskkonnale erinevad. Nad kõik kannavad endis kas siis elektromagnetilise, magneto-elektrilise, geo(bio)loogilise, gravitatsioonilise, kultuurilis-holograafilise või informatiivse energiavoo eripäraseid kiirguslikke näitajaid.

Ürgsest püha geometria õpetusest on ju teada erinevate geometriliste

kujundite ja kehade tervendavad mõjud ja ravitoime nii keskkonnale, milles taoline energiasammaste geometria asub, kui ka (inim)organismile teravikuna ning erinevatele organitele.

Küllalt sageli kannavad taolised energiasambad ümbritsevale keskkonnale ja (inim)organismidele kasulikku psühhofüsioloogiliselt üldtervendavat ja isegi ravivat toimet. Siit tuleneb arvatavalt ka üks eeldus (enne)muistsete ja folkloorse värvinguga legendide, muististe ja rahvatar-kuste(-juttude) tekkeks. Need on harilikult seotud allikavete, kivide, puude, mägede, ooside või nende gruppi-

de kiirgusliku energeetika eripäraga.

Ülimalt värvikaks näiteks ajaloost oleks Apollo templi asukoht Delfis (Kreeka) omapärasel geoloogiliste lõhedega pinnasekivimitel. Siit ka Delfi oraaklite (tulevikku ennustavad selgeltnäggijad) prohvetlikud tarkused ja ettenägemise võime. Oraaklite kambri põranda alt väljus maapinnale transilaadset teadvuseseisundit soodustava koostisega allikavesi. Vesi läbis 20 %-lise sisaldusega petrokeemiliste lianditega lubjakivi (pae) süvakihtide maapinnale, kus tekkisid kaltsiitmine-raalsed ladestused (Parve, E.). Lisaks pihkus kahe geoloogilise maalõhe ristumiskohast süsihappegaasi osistega rikastunud ioniseeritud õhku, mis stimuleeris vastavate ajukeskuste aktiivset toimet ja tõi esile varjatud teadmised alateadvuse mälupekkadest (Parve, E.).

Karsti seos energiasammastega

Inimese tervisele soodsate ja ebasoodsate energiasammaste leviku üks seletus Eestis on kindlasti lubjakivirikas-

te aluskivimikihtide olemuses. Levides mööda paelõhesid võimendub kosmiline maakiirgusenergeetika eriti karstialadel.

Vertikaalsetest paelõhedest väljuv kosmiline energia peegeldub kas kui-va või niiske õhuvoona kosmosesse tagasi. Energiaid kandvaid kiirgusvooge võib näha õhu värelemisena. Energiasammast on teatud oludes isegi võimalik pildistada. Leidub ka väga tundlike meeltega inimesi, kes taolisi ilminguid on võimelised palja silmaga nägema.

Nagu juba eelpool öeldud, on karstialad eriti võimsad loodusliku energia patareid, kus kiirgusvood pääsevad välja vertikaalsetest paelõhedest. Eestis leidub neid peale Porkuni rohkesti veel Tuhalas (nn. Nõia-kaev), Kirnas ja teistel karstunud paepaljandite aladel. Paide ja Türi vahel asuva Kirna mõisa maadel on need energiasambad tuntuks saanud oma üldtervendava ja ka mõneti raviva toime poolest.

Maausuliste tõdemuste järgi võivad olla looduslikeks altariteks ka näiteks puud ja kivid. Peame uuesti õppima kõnetama kive, puid; kasutama nende väge; paluma Maad, kes on meie „Ema“ ja Ilma, kes on meie „Isa“, kaitsma ning hoida meid – oma „Lapsi“. Õpime kallistama puid, silitama kive või minema uut energiat ammutama näiteks pühadesse hüttesse. Viimased on suurepäraseid paigad, kus olla iseendaga ja iseendas, et OMI mõtteid mõelda ja ka milleski selgusele jõuda.

Porkuni asub karstunud alal, seega on Porkunis energiasambaid. Tava-inimene tunneb energeetilise paiga ära meeldivustunde järgi: miski sunnib peatuma ja ümbrust lähemalt või pikemalt vaatlema. Energeetiliselt rikas on mõisaaegne park, kungassaar, järv, järve ümbrus. Spetsiaalsete mõõteriistadega on energeetilised kohad mõõdistatud ning kaardistatud. Kavas on energeetilised kohad ka looduses tähistada.

Porkuni ülevaated on kirjutanud Ella Vikk, ka pildid pärinevad tema kogudest.

Vajangu noortekeskuses käib vilgas elu

Aastanumber on vahetunud ning aeg vaadata tagasi möödunud aasta, täpsemini öeldes poolaasta tegemistele Vajangu noortekeskuses.

Et kõik ausalt ära rääkida, tuleks alustada päevast, mil noortekeskuses tööd alustasin. See oli 1. septembril, ilm oli veel suviselt soe ja võimaldas kooliaasta alguse tähistamist läbi viia rahvamaja taga pargis. Ürituse põhiorganisatoriteks olid Ene Kiisla ja Monika Molodost, ehk lihtsalt tädi Ene ja Monika, kes juba aastaid noortega tegelemist südameasjaks on võtnud.

Mängude läbiviimisel olid abiks lapsevanem Eve Kasekamp ja Vajangu põhikooli huvijuht Sirje Luik. Aitäh neile! Öhtusel diskol valis muusikat ja aitas meeoleolu üleval hoida Riive Tamsalust.

Koostöös kooliga toimus 22.septembril väljasõit Aegviidu metsamaajandisse. Bussisõidu tasus noortekeskus, ülejäänud eest kandis hoolt kooli huvijuht Sirje Luik. Aegviidus kuulatati huvitavaid loenguid ja vaadati väljapanekuid huntide elust, ravimtaimedest ja seentest. Matkarajal sai nautida sügisest metsa ja t u t v u d a loodusega.

K u n a noortekeskuse eesmärkide hulka kuulub ka seltielu edendamise, on Ene ja Monika enda kanda võtnud külaspidude korraldamise. 23.septembril toimus rahvamajas sügispidu, kus jalakeerutuseks mängis ansambel „Mahe”, silmailu pakkusid Kaire tantsutüdrukud Tamsalust ning pidutuju aitas üleval hoida ja nalja viskas Laine Kondas Põltsamaalt.

Koos kooliperega viidi 4.oktoob-

ril läbi maastikumäng, mis nõudis osalejatelt nii füüsilist pingutust kui ka praktilisi teadmisi ja oskusi. Võistkonnad pidid kaardi abil läbima kuus erinevat punkti: täpsuslaskmine püssist, lõkke tegemine käepärastest materjalidest, nooltega täpsusviskamine, esmaabi andmine, telgi püstamine ja lõpetuseks aarde otsimine. Leivanädala raames toetas üritusel osalejaid maitsvate kringlitega AS Hallik. Suur tänu neile!

18.oktoobril viidi läbi veel teinegi spordiüritus. Rattakross sai alguse Vajangu rahvamaja pargist ning lõppes Võhmuta endises raudteejaamas Türjel, kogupikkusega 7 km. Sportlike ürituste põhiorganisatoriks oli õpetaja Mari Pöder. Tänu talle ja kõigile teistele õpetajatele, kes abiks olid. Auhinnalauda aitasid rikastada Päästeamet, E-Betoonelement,

Eesti Puna-

Rist ja Hansapank.

20.oktoobril toimus väljasõit Rakvere teatrisse. Esietendus A.Valliku-S.Heibergi noortelugu kahes vaatuses „Kuidas elad?... Ann?!” TÜ Viiljandi

Kultuuriakadeemia noorte näitleja õpesuuna II kursuse tudengite esituses. Kõik etenduse kohta arvamust avaldanud olid väga rahul. Kahju, et Vajangu noortepoolne osavõtt jäi tagasihoidlikuks.

Sügisel koolivahaajal toimus vanapaberikogumise aktsioon, mille

initsiaatoriks oli Vajangu raamatukogu juhataja Leili Virks. Selle tulemusena vabanes raamatukogu üleliigseks muutunud paberist ja ka külaelanikel oli võimalus vanapaber tasuta ära anda. Aktiivsemalt võtsid üritusest osa ja abistasid: Taur Guidor, Martin Kivirand, Damis Roots, Keia Laht, Helika Paas, Anna-Liisa ja Alari Kasekamp ning Kaspar Reisenbuk. Neil oli võimalus osa võtta sõidust Rakveresse, et mängida bowlingut ja ronida spordihoone ronimisseinal.

Lisaks Vajangu noortekeskuse korraldatud üritustele on noored osa võtnud üle eestilisest noortekeskuste vahelisest jalgpalliturniirist Kambjas 23.septembril ning Rakvere noortekeskuse „Torni” koolitusest „Ideest projektini” 13.oktoobril.

Alates oktoobrist on aeroobikahuvilistel võimalus teispäeviti ja neljapäeviti tasuta treenida kooli saalis. Osavõtt on olnud üllatavalt aktiivne. Jõudu jätkamiseks ja tänusõnad Marge Ihole, kes on vabatahtlikult nõustunud huvilisi juhendama.

Oktoobri keskpaigast alustas noortekeskus jõuluetenduse proovidega. Väljavalituks osutus Vladislav Kor•etsi näitemäng „Näärila ja Närula”, mis pärast mõningaid mugandusi sai pealkirjaks „Jõulumaa ja Närula”. Suure töö teksti kohandamisel ja näidendi lavastamisel tegi ära Tiina Õunapuu. Nõu ja jõuga olid abiks Eve Kasekamp ja Järvo Vildersen. Suur tänu neile kõigile.

Eraldi tahaks esile tõsta ja tunnustada meie tublit näitlejate seltskonda, kes pidasid vastu lühikese aga intensiivse prooviperioodi ning pakkusid oma lustliku mänguga kaasaelamisvõimalust rahvamajas toimunud jõu-

lulaadal 16. detsembril ja aastalõpupeol 29. detsembril. Näidendis osalesid: Raivi Pärnpuu (Näruvana), Raido Pärnpuu (Jõulutaat), Nele Laht (Näru-eit), Anna-Liisa Kasekamp (Jõulumemm), Taur Guidor (Jõulupoiss), Keia Laht (Näruplik), Toomas Kiisla (politseinik), Karolin Kulm (Jõuluneid).

Novembri lõpust alates on kõigil Vajangu piirkonna elanikel võimalus kolmapäeviti kell 18 sõita tasuta bussiga Tamsalu spordihoonesse, et ujuda, osaleda vesiaerobikas, käia jõusaalis või valgustatud metsarajal. Lapsed on seda võimalust ka usinasti ära kasutanud, kuid teiste külaelanike huvi on olnud siiani tagasihoidlik.

Loodame, et alanud aastal “nakatuvad” spordipisikuga ka nemad.

Novembris oli noortekeskus jõudumööda abiks Vajangu põhikooli 20. aastapäeva ettevalmistamisel. Nagu ka eelnevalt kirjapandust järeltada võib, toimib koostöö kooli ja noortekeskuse vahel hästi.

Kuna noortekeskuse ruumides on võimalused suhteliselt piiratud, toimuvad paljud tegevused kooli ruumides. Lisaks kooli saalile on noortel võimaldatud kasutada arvutiklassi ning ka diskoõhtud on avatud kõigile. Kah-

juks peab tõdema, et mitte alati ei peeta kinni kooli kehtestatud reeglitest ja püütakse ikka ja jälle neid eirata.

Detsembri algusest olid koolis avatud jõululaada ettevalmistamise töötod. Suured tänusõnad kõigile, kes osalesid käsitööde meisterdamisel jõululaadaks ning õpetajatele nii koolis kui lasteaias, kes huvilisi juhendasid-õpetasid. Eriliselt tahaks esile tõsta Merike Pikverit ja Sirje Luike, kes abistasid nii laada ettevalmistamisel kui läbiviimisel. Tänu nende ettevõtlikkusele said laadalised lisaks laste käsitöödele osta ka Siimusti keraamikat ja Karinu klaasikoja toodangut. Suur tänu ka Merikese õele Liida Saatrele ja ema Vilma Pikverile, kelle hoole ning armastusega valmistatud käsitööd müügilette mitmekesisitasid.

Lisaks silmailule sai laadalt osta ka head-paremat pöske pistmiseks ja kurgu loputamiseks. Selle eest, et kõigil laadalistel oli võimalik tasuta keelt kasta erinevate ravimteede ja mahla-dega, seisis hea Liidia Lõo, kes oli abiks ka laada ettevalmistamisel. AS Halliku maitsvaid pagaritootoiteid müüs proua Evi Sakur. Astelpajust valmistatud toodete tutvustamise ja müügiga olid seotud Elle Armi ja Marje Tõigina.

Laat pakkus piisavalt ka meelela-

hutust ning lõõgastust. Lisaks eelpool mainitud jõuluteemalisele näidendile võis osa saada õnneloosist, kus iga loos võitis. Massaa•inurgas sai lasta end mudida Ene Kiislas või Kaja Kruupil. Ülimalt populaarseks osutus laada meisterdamisnurk Toivo Kiisla juhendamisel. Toivo oli ka asendamatu abimees laada ettevalmistamisel. Lisaks poistele, leidsid küllaga tegevust ka õrnema soo esindajad ning laada lõppedes ei tahtnud meisterdamishoog sugugi raugeda.

Suur tänu kõigile vabatahtlikele, kes te ei pidanud paljaks oma aega ja energiat toreda ürituse nimel ohverdada! Kui juba tänamiseks läks, loetlesin üles laada õnneloosi toetajad: Hansapank – Heli Sakur, AVON kosmeetika – Mairis Niitsalu, E-Betoonement, Peugeot, Eesti Punane Rist – Valentina Veeru, Surgi Tech, Päästeamet – Marika Uussalu ning AS Hallik.

Alanud aasta võtab visalt, kuid kindlalt tuure üles. Loodame, et tali taeva ei jää ning lumi ükskord ometi maha sajab ja maha ka jääb.

Lumerohkusele lisaks ilmestas möödunud aasta viimasel päeval taevalaotust Vajangu küla ühine ilutules-tik. Rein Lalli ideega ning Ene ja Monika üleskutsega ühinesid ja ilutules-tiku toimumist finantseerisid: OÜ Markilo, Malle Minjajeva, perekond Pehap ja Pärna, AS Kasepuu, Väino Virks ja Anne Roots, Aino Reisenbuk, Laine Reisenbuk, PÜ Kuie, OÜ Ivas, AS Võhmuta PM, OÜ Vajangu EE, OÜ Vajangu Ramim, Rein Lall, Vajangu põhikool. Aitäh toetuse eest ja seisku teil ees sära täis aasta!

Vajangu noortekeskuse nimel Katrin Kirsimäe

Sääse lasteaia tegemisi ...

külas kadripäeval ja jõulude ajal. Esimene kord esinesid lapsed, teine kord õpetajad. Igatahes oli põnev jälgida nii lapsi kui õpetajaid.

Kuusepuuga on nüüd hüvast jäetud ja ta kuusepuude maale saadetud. Oodata jääb vaid lund, et saaks peredega koos ehitada lumeskulptuure ning korraldada kelgu ja suusavõistlusi. Ootame niisiis lund ja ka uusi lapsi

lasteaeda. 2007/08. õppeaastaks on meil küll juba 18 last sõimerühma registreerunud, saame võtta 16. Plaanis on aga juba lähemal ajal alustada remondiga tühjades rühmaruumides. Kes on huvitatud järgmisel sügisel lasteaia kohast, võib tulla last kirja panema igal tööpäeval 8–16. Kaasa võtta lapse sünnitunnistus. Olete oodatud. Kena talve teile!

Lia Klaas, Sääse lasteaia juhataja

Tennisemänguoskus - vajalik oskus kogu eluks

Uue aasta esimene kell on juba möödas, päike tõuseb järjest kõrgemale ja peagi saabub kevad, kus väljas saab mängida jalg- ja võrkpalli ning tennisist.

Tennis on maailmas üks populaarseim spordiala, mida mängitakse kõikides maailmajagudes ja tenniseturniire jälgib kümneid tuhandeid pealtvaatajaid.

Tennis on ka hea inimestevahelise suhtlemise vahend, kus sõlmitakse uusi tutvusi, aetakse ka äriaju.

Paljud Eesti edukad inimesed, nagu Siim Kallas, Allar Jõks, Urmas Sõõrmaa, Tiina Mõis jpt on ka head tennisemängijad, kes mängivad 3-5 korda nädalas.

Paljudel eesti ärimeestel on oma eramute juures isiklikud tennisväljakud. Tallinnas on kerkinud viimaste aastatega mitmeid tennisihalle.

Suuremates linnades on tennis noorte hulgas äärmiselt populaarne. Tung tennisekursustele on tohtu, kursustele saavad parimad, kes valitakse

katsetega. Tavaliselt 50-st tahtjast võetakse vastu ainult kümme. Ka kursuste osavõtutasu on soliidne, ulatudes tuhande kroonini kuus.

Eelmise sajandi üheksakümnen-datel aastatel oli tennis populaarne ka Tamsalu noorte seas. Turniiridelt võttis osa 18-25 noort poissi ja tüdrukut. Paljudel olid oma reketid.

Poistest oli edukam Aapo Vann, kes oma vanuserühmas oli mitu aastat Eestis paremate ID mängijate hulgas.

Poistest olid edukad veel K.Raudam, A.Kirsipuu, E.Astok jt. Palju oli ka edukaid paare: Klaasimäed, Edingud, Lukk, Põldmaa, Avlni, Võrno, Loide.

Suurim huvi tennis vastu oli aga tüdrukutel: gümnaasiumi viimastest klassidest mängis tennisist ligemale kolmandik. Kokku läbis tennis algkursuse tublisti üle 50 tüdruku. Tublimastest võiks siinkohal nimetada G.Kruusmann (Tamsalu mitmekordne meister), K.Uudeküll, K.Kool, K.Kulev, E.Kaljusaar, A.Uudmäe,

G.Martin, H.Raudsepp, T.Limberg, K.Tukia, J.Kirs, õed Vällmannid, õdevend Raudsepad, Voroninid jpt.

Praeguseks on tennis populaarsus Tamsalu noorte hulgas langenud. Tennis käib ainult kümnekond tüdrukut. Muudame tennis Tamsalu noorte hulgas taas populaarseks! Seepärast kutsume I-V klassi õpilasi ja algajaid tennis algõpetuse treeningutele. Need toimuvad esmaspäevaiti, teisipäeviti ja neljapäeviti kella 14-15ni. Treeningud on tasuta, mingeid katseid ei ole ja varustus on kohapeal olemas.

Palve ka lastevanematele: suunake oma väiksed tüdrukud ja poisid tennisitreeningutele, mis pealegi soodsalt kättesaadavad. Noorte edasises elus võib tennisemänguoskus osutada väga vajalikuks oskuseks.

Selleks, et juba kolme kuu pärast välisväljakutel tennis mängida, kulub eeltreening marjaks ära.

Edasijõudnute treeningud toimuvad reedeti kella 13-15-ni.

Tähelepanu, kõik naissoost tennisistid! Veebruarist aprillini on kavas korraldada teile Tamsalu talvine tenniseturniir. Turniirist osavõtjaid palume end registreerida spordihooones.

Sergei Kurotskin

Kergejõustik

Eesti noorte 2006.a edetabel

Kümne parema hulka on suutnud tõusta B-vanuseklassis Kerli Relli 7.kohal 100mtj 15,88, 8. kettaheites 32.12 ja kõrgushüppes 1.57, 10. 7-võistluses 3841 punkti. Triin Lait 3.koht kuulitõukes 10.88, 7. odaviskes 38.53 ja kettaheites 32.16. Ekaterina Timoškova 5.koht 400m. 64,22, 7.koht 800m. 2.30,96, 9.koht 600m 1.46,03. Karel Eesmaa 6.-9.koht kõrgushüppes 1.76.

A-vanuseklassis Kaspar Raudla 4.koht kettaheites (1,75kg.) 40.80, 7.koht kettaheites (1,5kg.) 46.10. Erkki Põldoja 5.koht 3000m. 9.33,34 ja 1500m 4.23,30.

2007. aasta esimene võistlus toimus Rakveres 3.jaanuaril, kui toimus noorte tehniliste alade GP I etapp. Eiko Laine saavutas PB-vanuseklassis 1.koha 60m tj ajaga 9,51, PA-vanuseklassis Kaspar Raudla 2.koha 9,51 ja Kerli Relli TB-vanuseklassis kl.

3.koha ajaga 9,59.

Tallinnas 7.jaanuaril toimunud GP II etapil olid parimad Eiko Laine 2.koht 60m tj 9,47 ja kuulitõukes 12.20. Triin Lait tõukas kuuli 10.81

3 . k o h t . Cätlyn Okas kuul 9.40 4.koht, Kerli Relli kuul 10.27 ja 60m tj 9,62, mõlemal alal 5.koht, Siim Lait 60mtj 9.54 6.koht.

Eesti võitis Paneve•ises Balti noorte maavõistluse mitmevõistluses 7-8.jaanuaril võistlesid Leedus Paneve•ises kolme riigi kuni 18-aastaste ja kuni 20-aastaste koondised.

Tamsalust kuulusid võistkonda Kaspar Raudla ja Lenar Rünk. Kaspar saavutas 5.koha (7,65/6.02/13.77/1.65/8,86/3.75/2.57,00) 4483 punktiga. Lenar oli 9. (7,98/6.03/11.24/1.86/9,47/3.45/3.00,00) 4167 punktiga. I Eesti 47 284 punkti, II Läti 45 577 ja III Leedu 43 920 punkti.

Liivi Rünk

Võrkpall

Jõuluürituste sarjas toimus spordihoo-nes mitu huvitavat võrkpallivõistlust. Pingeline oli kolme meeskonna vaheline turniir, milles osalesid 8.-9.klassi poisid, nooremad ja vanemad võrkpalliveteranid.

Koolinoori ilmselt häiris normaalne võrgukõrgus (243 sm), mistõttu nende surumised polnud tugevad ja neil tuli leppida kahe kaotusega.

Veteranide omavaheline kohtumine oli tasavägine ja dramaatiline.

Esimese geimi võitis üks meeskond, teise teine. Otsustavas geimis vanemad juhtisid 25:24 ja 26:25, kuid noored viigistasid ja võitsid 28:26!

Koolinoorte paarisvõrkpallis olid kindlad võitjad tehnilised R.Koitsalu-D.Eding, teiseks tuli segapaar K.Tiikmann ja M.Viks, kolmandat neljandat kohta jagasid R.Seidov-O.Legkov ja S.Timaskov-T.Vainus.

Huvitavaks kujunes kohtumine naiste ja tüdrukute naiskonna ja 8.-9.klassi poiste vahel. Mängiti madalama naiste võrguga (225 sm) ja nüüd poiste surumised olid teravad ja tugevad, samuti ka pallingud. Võit kuulus poistele 3:0.

Koolinoorte turniirid lähenevad Veebruaris-märtsis on kavas läbi viia Tamsalu gümnaasiumi klassidevahelised võistlused, kus osalevad 6.-12.klasside õpilased. Võistkonna suurus on 6 mängijat, kusjuures võistkon-

da võivad kuuluda nii poisid kui tüdrukud.

Märtsis-aprillis toimuvad aga Rakveres juba kooliliiga võrkpallivõistlused 7.-9.klasside poistele, samuti miniliiga võistlused 4.-6.klasside õpilastele. Siinkohal meeldetuletuseks võrkpallitreeningute ajad: 4.-7.klasside õpilastele ja algajatele esmaspäeviti, teisipäeviti, kolmapäeviti ja neljapäeviti kell 15-16.30; 7.-12.klasside õpilastele esmaspäeviti 15-16.30, kolmapäeviti 20-21.30, neljapäeviti 16.30-18, reedeti 15-16.30, laupäeviti 16-17.30. Treeningutest võivad osa võtta nii poisid kui tüdrukud.

Koolinoored, tulge, õpime ja mängime eesti rahvusmängu - võrkpalli!
Sergei Kurotskin

Suusatamine

Murdmaasuusatamise uudse sarja Tour de Ski avaetapil sprindis Münchenis jõudis veerandfinaali 30 parema hulka 24.ajaga Timo Simonlatser. Veerandfinaalis tuli leppida 4.kohaga, mis andis üldkokkuvõttes tubli 19.koha. Eestlastest oli parim Antti Saarepuu 11.kohaga. Osavõtjaid oli 84.

Kuna sprinterid tegid kaasa ainult esimese etapi, siis vastavalt juhendile maailma karikavõistluste punkte ei liisandunud. Karika punkte arvestati

koondarvestuses 30 (I koht 400, 30.koht 4 punkti). Vaatamata sellele asub Timo maailma karikarvestuses eestlastest 2.kohal Jaak Mae järel 16 punktiga. Punkte on saanud veel ka Aivar Rehema.

Gjovikis Skandinaavia karikavõistluste II etapil oli Kaili Sirge 5 km (v) parima eestlasena 12. Sprindis kuulus Kailile 18.koht.

Otepääl peeti katsevõistlus Eesti koon-dise selgitamiseks Põhjamaade meistrivõistlusteks ja noorte olümpiaks. Tublilt esines Erkki Põldoja, kes tuli

pingelises võistluses 3.kohale ning astus pika sammu koondisse pääsemiseks. Võistles 44 suusatajat. Neidude arvestuses saavutas Kai Põldoja 7.koha.

Torino taliuniversiaadil saavutas Kaili Sirge 5 km (v) tulbi 10.koha, olles ühtlasi Eesti parim. Meeste parim oli Keit Einaste 53.kohaga.

Soomes toimunud Eesti juunioride koon-dise katsevõistlustel saavutas Erko Jullinen 12 km tuli III koha. Sprindis oi Raido Õunapuu 4.

Rein Tops

Korvpall

Tamsalu Los Torose/BBP/Agrovarus-tuse meeskond võitis Eesti II liiga meistrivõistlustel TTÜ SK I meeskonda 74:67, TTÜ SK II meeskonda 100:52 ja Jõhvi Astola/Hito meeskonda 79:76. Enne viimast mängu tartu meeskonnaga on võit alagrupis kindlustatud. Kas finaali minnakse 5 õidu järel ja kaotusega või nelja võidu ja 2 kaotusega, selgub viimaste mängude tulemustest. Finaali pääseb neli paremat meeskonda.

Maakonna karikavõistlustel on Tamsalu meeskond jõudnud nelja parema hulka, kus poolfinaali vastaseks on KJK ViKe meeskond.

Ujumine

16.detsembril 2006 Tamsalus toimunud maakonna meistrivõistluste tulemused: 25m selili: Johhanna Magdaleena Partsoja 23,50 (I). Hegle-Maris Veeremaa 26,23 (4.), Kert Taniel Keskküll 26,66 (II). Tony-Brei Vilbiks 29,00 (5.), Riho Valdok 38,70 (7). 25m rinnuli: Hegle-Maris Veeremaa 27,58 (I), Johhanna M.Partsoja 28,75 (II), Tony Brei Vilbiks 28,68 (II), Kert Taniel Keskküll 29,70 (III). 50m vabalt: Johhanna M. Partsoja 44,40 (I), Hegle-Maris Veeremaa 49,42 (III), Kert Taniel Keskküll 48,65 (4.), Tony Brei Vilbiks 1.04,48 (6.), Grete Uudeküll 38,15 (II), Keiti Kleitz 38,96 (III), Kristo Keiv 27,82 (II).

50m rinnuli: Keiti Kleitz 51,74 (II), Grete Uudeküll 52,35 (III), Kristo Keiv 37,19 (I). 50m selili: Keiti Kleitz 43,59 (I), Kristo Keiv 32,91 (I). 100 m kompl.: Grete Uudeküll 1.37,82 (II), Keiti Kleitz 1.38,63 (III), Kristo Keiv 1.13,15 (I).

17.detsembril Tartus Aura lahtise raja võistlused pikal rajal (50 m). Tulemusi: 50m vabalt: Kert Taniel Keskküll 48,83 (5.), Tony Brei Vilbiks 1.12,63 (10.). 50m liblikat: Grete Uudeküll 51,34 (III), Keiti Kleitz 54,80 (8.), Johhanna M. Partsoja 57,03 (9.), Hegle-Maris Veeremaa 1.27,26 (10.), Kristo Keiv 33,89 (6.). 50m selili: Grete Uudeküll 44,82 (I), Keiti Kleitz 45,85 (III), Johhanna M. Partsoja 51,54 (10.), Hegle-Maris Veeremaa 59,30 (12.), Kristo Keiv 32,96 (II).

Mare Järv

Tamsalu Gümnaasiumi õpilaste poolt võidetud medalid ja auhinnalised kohad 2006:

Suusatamine: Raido Õunapuu: 3 kuld- ja 3 hõbedat – 1 pronks; Marek Sikk

2-3-2, Mathjas Veeremaa 2-1-3, Klen Krünberg 2-1-1, Kaarel Nurmsalu 1-01, Erko Jullinen 0-2-0, Erkki Põldoja 0-1-2, Kristjan Nurmsalu 0-1-2, Erik Jaanvärk 0-10.

Kahevõistlus: Kaarel Nurmsalu 0-1-2. Kai Põldoja 3-4-2, Marii Raudsepp 2-2-2.

Pandivere mängude juhend

“Kui ka mitte alati terves kehas terve vaim ei ela, siis ometi peaks terve vaim terves kehas asuma.”

Georg Lurich 1903

Pandivere piirkonna valdade ja külad vaheline tervisespordialane võistlus

I eesmärk. Populariseerida tervistavaid eluviise piirkonna valdade elanike hulgas. Kaasata rahvaspordi üritustest osa võtma täna veel sporti kõhklevalt suhtuvat elanikkonda.

II korraldamine. Mängude koordinaator on PAIK, iga ürituse korraldaja on kohalik omavalitsus. Korraldustoimkonda kuulub igast piirkonnast vallast üks või rohkem esindajat.

III aeg ja koht. Mängud algavad

iga aasta esimese üritusega ja lõpeb viimase üritusega.

IV osavõtjad. Osa võivad võtta kõik inimesed, kes tunnistavad käesolevat juhendit.

V võistlussüsteem. Iga piirkonna vald, kes võtab mängudest osa, teatab antud aasta 1. jaanuariks, milliste üritustega ta sellest võistlusest osa võtab.

Arvestust peetakse **individuaalselt**, kus peaauhinna loosimisel lähevad arvesse 5 paremat tulemust.

Valdade ja külade osas arvestatakse kõikidest võistlustest osavõttu (ka kohtunikuna). Valdade ja külade osas võetakse aluseks rahvaarv aasta alguse seisuga ja paremusjärjestusel arvestatakse osavõtjate protsenti elanik-

konnast. Osavõtjad märgivad arvestuskaardile ise omavalitsuse ja küla.

VI majandamine. Kõik oma valla territooriumil läbiviidava tervisespordiüritusega seotud kulud kannab vald omavahenditest. Transpordi üritustele kindlustab omavalitsus. Mängude kaardi ja üldise reklaami eest vastutab PAIK.

VII autasustamine. Paremate autasustamise finantseerib organiseeriv vald oma vahenditest. Valdade ja külad vahelise võistluse rändkarikas finantseeritakse ühiselt. Rändkarikad antakse üle pidulikult aasta lõpul (vastavalt korraldustoimkonna ettepanekule). Parimat küla autasustatakse eraldi, vastavalt PAIK juhatuse otsusele.

VIII üldiselt. Võistlusjuhendid edastatakse PAIKi poolt. Kõik lahendamata küsimused lahendab valdade üldkomisjon ühiselt.

Meie kohalikust ajakirjandusest

Sel aastal algab Tamsalu Ajalehel 14.aastaring.

Esimene, 1993.a veebruarikuu ajalehenumbri esileheküljel on Tamsalu alevivalitusse saatesõnad: “Oleme jõudnud niikaugemale, et võimalikuks on saanud oma väikese ajalehe väljaandmine.

Ajalehe esimene number ilmub Eesti Vabariigi 75.aastapäeva künnisel. Juubelit tähistamine Eestile väga raskel ajal. Taasiseseisvusime ju vaid poolteist aastat tagasi ning noorel riigil tuleb lahendada palju keerulisi ülesandeid.”

Need ülesanded olid oluliselt erinevad varasematest ja kahtlema ka eesiseisvatest ülesannetest. Nende konkreetne sisu vajas tutvustamist, nende täitmine hinnangut ning neist võimalike uute ülesannete väljakasvamise võimaluste tutvustamist. Kord edukalt, kord tagasihoidlikumalt on meie häälekandja seda keerulist ülesannet täitnud.

Üks on selge: kohaliku elu-olu kaastajana on ta (Tamsalu Ajaleht) püstitanud ilmumise kestvusrekordi.

Kui meenutada (lähemas) minevikus ilmunud huvi- ja infolehti, siis on kõikide ilmumisaeg olnud lühem.

Ometi on igapähe neist – EPT Tamsalu osakonna ja Põdrangu sovhoosi

infoleht, mitmed huvilehed, laualehed, Vajangu ja Tamsalu koolide õpilasmavalitsuste toimetatud häälekandjad ajastu iseloomustavad asutustesisesed seina- ja väikelehedki olnud side- ja infoallikaiks elanikkonnale.

On olnud kohaliku ajakirjanduse osad. Soonjuures saan ja tahan lisada, et Tamsalu kohalik ajakirjandus on kunagi välja kandnud isegi oma ajakirja toimetamise ja ilmumise: aastatel 1934-1938 ilmus kohalike EÜNÜ osakondade ühistööna ajakiri Ühismõtted.

Võib-olla pole tervitus-pöördu-mises eriti sobiv paluda Tamsalu Ajalehel olla vahendajaks nimetatud esimese ja seni ainsa ajakirja saamis- ja olemisloo tutvustamisel, kuid püüan seda siiski lühidalt teha.

1934.aastal ÜENÜ (Üle-Eestimaa-lise Noorsoo Ühenduse) Tamsalu osakonna juhtide hulka noor Uudekülal Lellemetsa talus 1909.a 15.veebrauril sündinud Oskar Uudeküll. Mitmekül-gsete huvidega teoinimesena asus ta organiseerima kohalike noorte töid ja ühiskondlikku tegevust komplekselt.

Üheks tegevusliiniks kavandas ta oma ajakirja väljaandmise. Ta kirjutas: “Tegin seda peamiselt sel eesmärgil, et hakata mõtteviisiga arendama neid tegevusalasid, millised on seni

jäänud tagaplaanile.”

Esimene ajakirja number ilmus 2.veebrauril 1935.aastal ÜENÜ Tamsalu ja Porkuni osakonna ühise väljaandena. Toimetuse pöördumises lugejate poole oli öeldud: “Selged sihid ja kõrged tähised kutsuvad teotsemisele. Ei tagasiminekut, ei seismajäämist, vaid edasi!”

Toimetusse kuulusid kõikide naaberosakondade esindajad: A.Lindberg, A.Peedo, R.Männiksaar, E.Tamjärv, A.Siiber, V.Rüütel, R.Olup, K.Laar. Pea- ja tegevtoimetajaks olid Oskar Uudeküll ja Raimond Olup. Toimetuse liikmetest on praegu teadaolevalt elus Oskar Uudeküll (1909) ja Valentin Rüütel (Nupp) (1912). Küllap on meie hulgas veel ka mõni tolelaegne lugejagi, kes omal ajal järjekordse ajakirjanumbri ilmumist ootas ja selle siis huviga läbi luges.

Ajakirja kõikides numbrites avaldatud artikleid, ürituste kirjeldusi, tegevusjuhiseid ja üleskutseid iseloomustab isamaalisus ja aatelisus. Otsustavalt võetakse esimesest numbrist alates vaatluse alla ja hindamisele spordiga seotu.

Pidevat ja mitmekülget kajastust leidis ajakirjas osakondades tehtav töö, maakonna ja üleriigilistest üritustest osavõtmise ja abi nende läbivi-

Sporditegemistest Tamsalu kandis

(Algus eelmises lehes)

21.jaanuar 1983

Viiendal piirkondlikul suusapäeval Sääse suusaradadel võttis võistlejaid vastu ilus suusailm hästi ettevalmistatud radadega. Rajal käis 438 suusatajat.

Võitjad (alates 6-7a kl): Signe Lai Saar, Igor Sergejev, Merike Orren, Jaanus Mutli, Tuuli Selg, Margus Pällo, Kaili Roonet, Ilmar Straus, Reli Mägi, Kaido Kasekamp, Raili Neeme, Raimond Paist, (Kõik Tamsalu KK), Katrin Sirge, Ulvar Pavlov, Helga Vasemägi (Kõik Tamsalu EPT), Mare Narro, Nelli Neimann, Linda Pütsepp, Ilse Joa, Arnold Kalvik ja Juhan Kurm (kõik Põdrangu sovhoos), Toomas Kadarpik (TERKO), Are Roonet (RLNSK).

Koolidest olid paremad Tamsalu KK 376, V-Maarja KK 12 ja Põdrangu sovhoosi LPK 6 osavõtjaga. Täiskasvanute arvestuses Põdrangu sovhoos 23, Tamsalu KK õpetajad ja Tamsalu RPT 5 osavõtjaga. Seekord jäi võistlustest kõrvale Porkuni EIK.

19.jaanuar 1985

Kuuendal suusapäeval olid jällegi suurepärased tingimused päikesepaiste ja mõne külmakraadiga ning hästi ettevalmistatud rada (rajameister Lembit Saart).

Seekord tuli kokku 481 suusatajat.

Võitjad (alates 6-7.a): Ave Vahe mees, Jaan Olup, Janne Merila, Risto Roonet, Maarit Vaikmaa, Margus Orren, Evelin Steinberg, Tõnu Kuhi, Merge Torstenberg, Ruudo Annus, Imbi Novik, Kalevi Guppinen (kõik Tamsalu KK), Nelli Neimann, Ants Va hemets, Olavi Tooming, Arnold Kalvik ja Juhan Kurm (kõik Põdrangu sov-

hoos), Lilli Liivat, Ulvar Pavlov, Vol demar Olt (kõik Tamsalu EPT) ning Helmi Mihhailova (RLNSK).

Noorte arvestuses olid paremad Tamsalu KK 374, Porkuni EIK 10 ja Põdrangu LPK 9 osavõtjaga.

Täiskasvanute arvestuses olid pa remad Põdrangu sovhoos 20. Tamsalu EPT 12 ja Tamsalu KK õpetajad 5 osa võtjaga.

Vanim osavõtjad oli Juhan Kurm 72-a. noorim neljane, Risto Rammul - tulevane eesti noortekoondise liige.

18.jaanuar 1986

Seitsmes suusapäev toimus jälle gi suurepärasest lumeoludest. Raja meister oli Tõnu Kraubner. Rajal käis 480 suusatajat.

Võitjad (alates 6-7a): Kaja Hallik, Kurmo Anus, Kersti Adler, Jan Olup, Merje Laine, Marek Maimann, Maarit Vaikmaa, Janek Bøtskov, Evelin Steinberg, Tõnu Kuhi, Raili Neeme, Reigo Torstenberg, (kõik Tamsalu KK), Erna Kuhi, Nelli Neimann, Ants Vahe mets, Olavi Tooming, August Talts, Arnold Kalvik, Andrei Guppinen (kõik Põdrangu sovhoos), Helga Vasemägi, Ilmar Epner, Arvo Orupõld, Ants Aru kuusk (kõik Tamsalu EPT), Piret Pentinen (TPed Kool), Helmi Mihhai lova (RLANSK), Luule Kindel ja Ago Veilberg (TERKO).

Noorte arvestuses olid paremad Tamsalu KK 400, Põdrangu sovhoosi LPK 8 ja Väike-Maarja KK 5 osavõt jaga. Täiskasvanute arvestuses olid pa remad Põdrangu sovhoos 19, Tamsalu EPT 11 ja TERKO 5 osavõtjaga.

Esmakordselt peeti arvestust pere kondade lõikes. Aktiivsemad perekon nad olid Roonet (Risto, Kaili, Tiina, Are), Annus (Kurmo, Ruudo, Tarmo, Malle, Ahto), Tops (Rainer, Assar,

Raigo, Aime, Rein), Kuhi (Tõnu, Pee ter, Erna, Väino) ja Hallik (Kaja, Hei ki, Anne, Toivo). Kokku võistles 11 perekonda.

31.jaanuar 1987

Kaheksas suusapäev tõi rajale 320 suusatajat.

Esmakordselt suusapäevade ajaloos võttis suusata jaid ja kohtunikke vastu tuisune ilm. Kuna samal päeval toimus ka rajooni tantsukollektiivde ülevaatus, oli osa võtjate arvu vähenemine loomulik.

Sääse suusaradadel viidi sügisel läbi noorenduskuur, laiendati radu, avaramaks õnnestus teha stardi-finishi paik, laiendati parkimisplatse.

Võitjad (alates 6-7a): Helika Liblik, Keit Kivisild, Kaja Hallik, Lehar Rannamets, Janne Merila, Risto Roonet, Maarit Vaikmaa, Tatjana Bepavlova, Andre Rosin, Tuuli Telg, Meelis Arumägi, Merike Vuntus, Leho Leimann (Kõik Tamsalu KK), Raili Neeme, Marje Arraste, Tiit Vaide, Mare Narro, Erna Kuhi, Väino Kuhi, Rein Tops, Nelli Neimann, Salme Puusepp, August Talts, Arnold Kalvik (kõik Põd rangu sovhoos), Eha Ringinen, Ilmar Epner, Anne Hallik (kõik Tamsalu EPT), Raigo Tops, (EPA), Heino Suve (Kullenga taimla), Azari Bøtskov (Tam salu KK).

Noorte arvestuses olid parimad Tamsalu KK 279, Porkuni EIK 8 ja Väike-Maarja Kk 4 osavõtjaga. Täis kasvanute arvestuses olid paremad Põdrangu sovhoos 20, Tamsalu EPT 7 ja TERKO 4 osavõtjaga. Aktiivsemad perekonnad olid: Hallik (Kaja, Mari ka, Heiki, Anne), Torstenberg (Marve, Marge, Irja, Margit, Riivo, Marje), Suve (Aune, Malle, Heino); Kraubner (Imre, Anne, Tõnu), Tops (Rainer, Raigo, Rein). Võistles 10 perekonda.

Rein Tops

Meie kohalikust...

misel. Innukalt rakendatakse kohtu mistel kogetut kohtadel. Autoriteks on kohalike osakondade kirjasaatjad, asutuste ja ettevõtete ja keskorganite esindajad.

Pakun Tamsalu Ajalehe lugejaile võimaluse saada tänagi ajakirja Ühis-

mõtted lugejaks. Tamsalu muuseumis on olemas koopiad ajakirja numbritest. On vaja prillid tasku panna, aega va ruda ja lugedes tuttavamaks saada 20.sajandi kolmekümnendate aastate ga.

See üle 70 aasta tagasi kirja pan dud materjal annab teavet tollest ajast, sel ajal elanud ja tegutsenud inimes-

test, pakub võrdlusvõimalusi tänase ga.

Loodetavasti saab aastakümnete pärast ka Tamsalu Ajalehest materjal sideme loomisel olnu ja oleva vahel, mis aitab kujundada lugupidavat suhtumist olnu ja nõudlikku ning asuta hinnangut olevas igapäevaelus

Karin Poom

Õnnitleme!

97 Sinaida Heinsoo	25.01.1910	Porkuni	60 Mati Tammekand	12.01.1947	Vajangu
90 Leida Ojasalu	28.01.1917	Tamsalu	60 Niina Zahharova	28.01.1947	Tamsalu
88 Alise Tamberg	01.01.1919	Porkuni	98 Oskar Uudeküll	15.02.1909	Tamsalu
88 Vilma Reinlo	29.01.1919	Tamsalu	93 Anete-Margarete Taal	09.02.1914	Aavere
86 Aino Michelson	02.01.1921	Tamsalu	91 Hermine Lille	14.02.1916	Tamsalu
86 Marie Are	20.01.1921	Porkuni	89 Marta Kuntur	02.02.1918	Porkuni
86 Evald Vainus	12.01.1921	Tamsalu	89 Johanna Kalla	14.02.1918	Tamsalu
85 Jelena Mahlakas	28.01.1922	Sääse	88 Artur Veemaa	26.02.1919	Tamsalu
84 Amalia Brügel	01.01.1923	Tamsalu	85 Artur Lõomets	14.02.1922	Alupere
84 Maie Randoja	01.01.1923	Porkuni	85 Ilse Selge	26.02.1922	Vajangu
84 Hilma Grube	16.01.1923	Tamsalu	84 Arnold Kalvik	06.02.1923	Sääse
83 Aita-Melaine Murakas	27.01.1924	Tamsalu	84 Lidia Tevis	09.02.1923	Tamsalu
82 Vaike Kert	09.01.1925	Kursi	83 Erni Viirmaa	02.02.1924	Vadiküla
82 Leida Rebane	31.01.1925	Järvajõe	83 Endel Poom	17.02.1924	Tamsalu
81 Ella Kasekamp	04.01.1926	Savalduma	83 Juta Volter	17.02.1924	Sauvälja
81 Ölme Tinnuri	19.01.1926	Tamsalu	81 Leida Mühlberg	09.02.1926	Tamsalu
80 Anna Tarassova	06.01.1927	Tamsalu	80 Valve Vildersen	12.02.1927	Vajangu
80 Helmuth Toomla	08.01.1927	Tamsalu	80 Aleksandra Kustova	12.02.1927	Sääse
80 Aino Ruul	10.01.1927	Türje	80 Helga Truupõld	15.02.1927	Põdrangu
80 Olev Zauram	26.01.1927	Tamsalu	80 Elli Roots	17.02.1927	Tamsalu
75 Maria Vaiksaar	02.01.1932	Tamsalu	80 Hannele Aruoja	26.02.1927	Tamsalu
70 Olev Sinik	03.01.1937	Tamsalu	75 Linda Hiimaa	05.02.1932	Tamsalu
70 Ivan Kleimenov	07.01.1937	Tamsalu	75 Ülo Roosla	07.02.1932	Vistla
70 Velda Haavala	05.01.1937	Tamsalu	75 Sinaida King	21.02.1932	Tamsalu
70 Asta Rumask	22.01.1937	Tamsalu	75 Ruth Lissa	24.02.1932	Tamsalu
70 Salme Ehrlich	25.01.1937	Tamsalu	70 Aare Koldmets	05.02.1937	Tamsalu
70 Melaine Sammel	29.01.1937	Tamsalu	70 Öie Tops	08.02.1937	Kuie
65 Kalju Perm	01.01.1942	Tamsalu	70 Alvi Keir	09.02.1937	Tamsalu
65 Zinaida Liivak	06.01.1942	Tamsalu	70 Kainu Aer	12.02.1937	Tamsalu
65 Malle Annus	10.01.1942	Tamsalu	70 Selma Vaarik	13.02.1937	Tamsalu
65 Ilse Voogla	12.01.1942	Vajangu	70 Elfriide Koitsalu	15.02.1937	Tamsalu
65 Silvi Kesküll	13.01.1942	Tamsalu	70 Raissa Stahl	24.02.1937	Piisupi
65 Rein Suur	18.01.1942	Sääse	65 Tatjana Talah	01.02.1942	Tamsalu
65 Galina Nikolaeva	19.01.1942	Sääse	65 Maie Lomp	04.02.1942	Tamsalu
65 Mall Uudeküll	22.01.1942	Uudeküla	65 Viktor Klevtsov	20.02.1942	Tamsalu
65 Liudmila Smirnova	23.01.1942	Tamsalu	60 Priit Rammo	05.02.1947	Vajangu
60 Alexander Smirnov	01.01.1947	Tamsalu	60 Evi Sakur	13.02.1947	Kuie
60 Tiit Uus	08.01.1947	Tamsalu	60 Mart Laks	21.02.1947	Porkuni
			60 Eha Kruise	25.02.1947	Tamsalu

On sündinud rõõmuraasuskese!

Olge tublid isad-emad,
küll saab inimene temast...

Eliise Roos - 4.detsembril 2006

Taimo Teer - 4.jaanuaril 2007

Marika Zemskaja - 4.jaanuaril 2007

Õnne emale ja isale, õnne maimukesele!

Mälestame lahkunuid

Meinhard Mürsep	15.07.1953-16.12.2006
Liidia Ekova	20.10.1923-19.12.2006
Endel Kaljula	03.02.1929-10.01.2007
Uno Kiisel	19.12.1935-11.01.2007
Helgi Kreek	27.09.1923-16.01.2007